

L. Karalius Mindaugas—4 p. p. šefas ir to pat pulko vėliavos obalsis.

Bučio skulptūra.

Nepuolimo sutartis su SSSR.

Gegužės 6 d. Maskvoj užsienių reikalų komisaras Litvinovas ir Lietuvos atstovas Maskvoj p. Baltušaitis pasirašė protokolą, kuriuo 5 metams pratęsiamas 1926 m. rugsėjo 28 d. sudarytos tarp Lietuvos ir Sovietų Rusijos nepuolimo sutarties galiojimas.

Ta proga gegužės 7 d. vakare SSSR atstovas Lietuvai p. Korski pakvietė Lietuvos ir užsienių spaudos atstovus, kuriems padarė įdomų pranešimą apie SSSR santykius su Lietuva.

P. Karski, kalbėdamas apie nepuolimo sutarties pratęsimą 5 metams pareiškė: „Aš gerai atmenu 1926 m. rugsėjo 28 d. vakarą, kada ši sutartis buvo pasirašyta užsienių reikalų liaudies komisariato konferencijų salėse. Visi mes, buvę ją pasirašant ir aktyviai dalyvavę tose derybose, kurios ėjo prieš šį įvykį, puikiai supratome, kad dalyvaujame istorinės reikšmės įvykyje.“

Toliau p. Karski pabrėžė: „Dabar, žinoma, nėra jokio reikalo įrodinėti 1926 m. sutarties reikšmę, kaip SSSR ir Lietuvos atžvilgiu, taip ir Rytų Europos taikos sustiprinimo prasme. Vakar pasirašytas protokolas yra ryškus pabrėžimas to neginčijamo fakto, kad 1926 m. sutartis ištiesai ir visai save pateisino. Tada liudija, kad santykiai tarp abiejų valstybių, 1920 m. ir 1926 m. sutartimis paremti, nuolat plėtėsi ir plečiasi tikro draugiškumo pagrindais. Tvirtai esu įsitikinęs, kad ir ateity šie santykiai be jokių pakitėjimų plėsis ta pačia linkme, kuri anaipol nėra atsitiktina, bet išeina iš abiejų valstybių politikos pagrindinių principų“.

Pasibaigus pranešimui, visi svečiai vaišingų šeiminkų buvo pakviesti prie bendro stalo, kur turėjo progos plačiau pasikalbėti rūpimais klausimais.

Politikos apžvalga.

Latvijos ir Estijos politinis bendradarbiavimas. Latvijos ir Estijos užsienių reikalų ministerių pasitarimas.

Per latvių ir estų užsienių reikalų ministerių konferenciją Rygoj buvo iškeltas klausimas dėl abiejų valstybių bendradarbiavimo tarptautinėje politikoje, kur dabar svarbiausi yra ekonominiai klausimai. Nutarta rūpintis, kad tarptautinėje žemės banko taryboje Latvija ir Estija gautų vieną vietą ir kad banko paskolų procentai būtų kiek galint žemesni. Toliau nutarta glaudžiam kontakte rengtis nusiginklavimo konferencijai. Taip pat suderintos politikos bus laikomasi vokiečių muitų pakėlimo klausimu. Be to, buvo apsvarstytas Latvijos Estijos prekybos sutarties praplėtimas ir muitų unijos klausimas.

Nutarta prekybos sutarties klausimą skubiai pavaryti į priekį. Laukiama, kad latvių delegacija išvyks į Taliną dar šią savaitę. Lygiagrečiai su prekybos sutarties praplėtimu bus vedamos derybos dėl muitų unijos realizavimo. Pirmoj eilėj bus siekiama suderinti muitų tarifus.

Estų užsienių reikalų ministeris Tenisonas įteikė ministeriui pirmininkui ir užsienių reikalų ministeriui Ulmaniui, buv. ministeriui pirmininkui Celminiui ir Latvijos pasiuntiniui Taline Zariniui estų šaulių „Erelis“ I laipsnio ordenus.

Įvesta karo tarnyba Italijos kolonijose.

Italų ministerių kabinetas priėmė įstatymo projektą, kuriuo Italijos kolonijose įvedama priverstinė karo tarnyba tais pačiais pagrindais, kaip ir pačioje Italijoje.

Svarbus įvykis.

Šių metų vasario mėnesį abiejų šalių spaudos atstovai pasirašė Rygoj Lietuvos Latvijos spaudos santarvės protokolą. Tame protokole nustatyta, kad kasmet šaukiamas abiejų kraštų rašytojų ir žurnalistų sąjungų delegatų konferencija, kuri renka Lietuvos Latvijos spaudos komitetą. Komitetas tariasi ir nustato abiejų šalių spaudoje bendradarbiavimą, išeidamas iš šių principų:

„Lietuvos Latvijos spauda ir raštija yra broliškų tautų dvasinės kultūros reiškinys; kaip tokios jos priklauso bendrai abiem broliškom tautom; žinios spaudai apie abiejų tautų gyvenimą teikiamos tik iš pirmų šaltinių“.

Taigi dabar, gegužės 9 d. Kaune ir susitiko abiejų šalių spaudoje atstovai, kad šiuos gražius ir kilnius principus įkūnytų ir taikytų tolimesniame tautų gyvenime ir bendruose santykiuose.

Tiems santykiams plėtoti bei principam vykdyti buvo išrinktas komitetas iš 14 narių, po 7 iš kiekvienos pusės. Įėjo šie asmenys. Iš latvių: Berzins—„Letos“ direktorius, Janis Jaunsudrabiņš, Trasuns—seimo narys ir „Jauna Straume“ redaktorius, Janis Karkliņš—„Jaunakas Zinias“ red. narys, dr. Zivs, Ausejis—seimo narys. Septintas bus vėliau paskirtas. Iš lietuvių pusės: dr. Purickis, dr. Turauskas, Paleckis, V. Gustainis, F. Kirša, kañ. Tumas, Kardelis.

Su dideliu malonumu ir džiaugsmu pažymėdami šį įvykį, linkime, kad visai nebūtų tik gražūs pareiškimai bei žodžiai, bet tikrai gyvas ir prasmingas darbas.

Latvijos spaudoje diskutuojamas Latvijos ir Lietuvos sąjungos klausimas.

Draugiškas Lietuvai latvių laikr. „Pedeja Bridi“ svarsto Lietuvos Latvijos sąjungos klausimą. Laikraštis pažymi, kad Latvija ir Lietuva užima labai svarbią vietą tarptautiniu atžvilgiu, tiek prekybiškai geografinėje, tiek ir politiškai strateginėje srityje. Tai priežastys, dėl kurių tolimesnės ir artimos tautos siekė ir sieks nuolat įgyti latvių ir lietuvių žemes. Lenkai savo Želigovskio afere pagrobė iš lietuvių tautos jos istorinę sostinę Vilnių, kartu su 1/3 Lietuvos teritorijos. Paskutiniu laiku kalbama apie koridoriaus grąžinimą Vokietijai už kompensaciją Lietuvai ir Liepoja. Dėl to Latvijai ir Lietuvai reikalingas bendras tautinis politinis frontas, kuris tik vienas gali laiduoti tų valstybių nepriklausomybę. Su Lietuva Latvija turi 500 kilometrų ilgio sieną. Taip pat tautiškai, politiškai, ūkiškai ir strategiškai Latvija ir Lietuva sudaro nedalomą vienetą. Lietuvai praradus savo nepriklausomybę, jos automatiškai netektų ir Latvija, arba atvirkščiai.

Laikraštis toliau primena, kad tautų gyvenime niekas taip nekeršija, kaip šventos kraujo giminytės niekinimas. Latviai ir lietuviai, kurie bendrai gali išstatyti pusės milijono kariuomenę, būtų toks politinės galios faktorius, su kuriuo ne tik niekas negalėtų žaisti, bet kuris visais atvejais galėtų apsaugoti savo valstybinę nepriklausomybę ir interesus. Šia galia abiem valstybėms reikia ir remtis. Jau dabar dėl abiejų valstybių pradedama mėtyti kaulelius. Tame mėtyme taip pat dalyvauja ir tariami Latvijos draugai. Išsigelbėjimas tėra vienas: laiku suprasti situaciją ir sudaryti latvių lietuvių tautišką, kultūrinę ir politinę vienybę. Tik tuomet galima bus atremti atskirus arba bendrus užpuolimus.

Kaina visiems: metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt. ir 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos. Latvijos ir Estijos dvigubai. **Skelbimų kaina** pagal susitarimą. **Adresas:** Kaunas, Nepriklausomybės aikštė „Karys“. **Telef.:** per Vyr. Štabą 56 nr.

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XIII metai

Kaunas, 1931 m. gegužės 14 d.

Nr. 20 (624)

KARIAMS SAVANORIAMS.

Mūsų Respublikos Prezidentas ir vyriausias visų ginkluotų Lietuvos valstybės pajėgų vadas pirmosios savanorių kūrėjų šventės proga siunčia tokį sveikinimą:

Jūs atmenate tą pakiliają valandą, kada, stoję Lietuvos Tėvynės gynėjų eilėsin, prisiekėte ginklu ir savo gyvybe laiduoti jai laisvę ir gražinti garbę. Tai buvo juk pavasarį 1919 m. gegužės mėn. 11 d. Kaune Rotušės Aikštėje. Tai buvo pirmasai mūsų jaunutės ginklo pajėgos paradas. Mūsų Vyriausybės akivaizdoje, dalyvaujant ir svečiųjų šalių atstovams, kilnusai vyskupas Pr. Karevičius laikė tenai pamaldas ir, lyg senovės lietuvių viršiausias Krivė, iš aukštos pakopos susirinkusiesiems tarė pranašios dvasios kvėptą žodį, aiškindamas didžią karių savanorių priesaikos reikšmę mūsų atgimstančiam kraštui. Išklause to žodžio, pilni vilties ir pasiryžimo, tikėdami gražią savo Tėvynės ateitį, savanoriai ištikimai atliko savo pareigas.

Jie neapsivylė: Tėvynės laisvę ir garbę apgynė. Gegužės 11 diena yra karių savanorių šeimos diena, minėtina ne tik didžiųjų Tėvynės žygių dalyviams, bet ir visai mūsų Tautai. Mano geriausi atsiminimai sutampa su taja diena ir šu Jumis, garbieji savanoriai.

Sveikinu Jus ir linkiu Jums, kad būtute visuomet vieningi ir liktute pavyzdingi mūsų jaunosioms kartoms. Kad jos, sekdamos Jumis, tvirtai stovėtų savo priesaikos žodyje Tėvynei.

A. SMETONA,
Respublikos Prezidentas.

Kaunas, 1931 m. gegužės mėn. 11 d.

Pirmas mūsų kariuomenės paradas 1919 m. gegužės m. 11 d. Kaune, Rotušės aikštėj. Valstybės Prezidentas A. Smetoná, lydimas aukštų vyriausybės ir kariuomenės narių sveikinasi su kariuomene.

Arkivyskupas Karevičius, L. k. kūrėjų savanorių sąjungos garbės narys.

Pirmosios savanorių kūrėjų metinės šventės proga.

Šiomet įvykęs Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos visuotinis atstovų suvažiavimas Kaune pasirinko gegužės 11 d. kaip metinę savanorių kūrėjų šventę. Tokia šventė bus švenčiama kasmet.

Toji diena ne tik savanoriams kūrėjams yra reikšminga, bet taip pat ir visai kariuomenei. 1919 m. gegužės 11 d. įvyko pirmas viešas, iškilmingas ir gausingis mūsų kariuomenės paradas ir pirmoji karių priesaika. Tiesa, kariuomenės paradai buvo įvykę ir 1919.II.16. ir vėliau, bet tuomet jie buvo toki maži ir negausingi, tik atskirose dalyse atlikti ir be ypatingų iškilmių, nes dar tuomet sąlygos neleido. Todėl gegužės 11 d. paradas ir laikomas oficialiai pirmuoju. Tai buvo visos Kauno įgulos, dalyvaujant aukštiesiems mūsų valstybės viršininkams ir užsienio svečiams. Minimas paradas parodė užsieniui, kad mes jau turime ginkluotą jėgą, kuri sugebės ginti tėvynę ir iškovoti jai nepriklausomybę.

1919 m. gegužės 11 d. paradas buvo Kaune, Rotušės aikštėje. Apie 10 val. į aikštę pradėjo rinktis Kauno įgulos dalys: Karo Mokykla, 2 pėst. pulko dalys, Kauno batalionas (dabar 7 pėst. pulkas), Kauno karo komendantūros dalys, artilerija ir kt. Dauguma dalių buvo fronte prieš bolševikus ir lenkus. Susirinkus kariuomenės dalims, parado pažiūrėti atvyko Valstybės Tarybos ir vyriausybės nariai, aukštieji valdininkai, Anglų, Prancūzų ir Amerikos Jungt. Valstybių karo misijų atstovai, daugelis vokiečių karininkų su savo general-komandos vyriausybe priešaky ir didelė žmonių minia. Aikštėje pamaldas laikė pirmas mūsų kariuomenės karo kapelionas, savanoris kūrėjas, kun. Bumša, o katedroje pats Žemaičių vyskupas Karevičius. Po pamaldų į aikštę atvyko Valstybės Prezidentas A. Smetona, lydimas tuomet buvusio ministerių pirmininko M. Sleževičiaus, krašto apsaugos ministerio karin. Merkio ir vyriausio kariuomenės vado gen. Žukausko. Po to iš katedros išėjo iškilminga procesija, dalyvaujant visiems aukštiesiems dvasininkams.

Vysk. Karevičiui skaitant priesaiką, visi karininkai ir kareiviai, garsiai kartodami priesaikos žodžius, iškilmingai pasižadėjo ginti tėvynės laisvę ir nepriklausomybę iki paskutinio kraujo lašo. Pamokslą pasakė vyskupas Karevičius, prisimindamas pranašo Ezekieliaus regėjimą: „Esant Izraelio tautai Babilonijos nelaisvėje per 70 metų, izraelitai buvo praradę viltį, kad jų valstybė gali būti atstatyta. Ir matė Ezekielius didį lauką kaulų pilną. Ir papūtė vėjas, gyvybė įžengė į apmirusius kaulus, apsilvilo kūnu ir atsistojo ant savo kojų ir pasidarė didi kariuomenė... Ilgiau negu Izraelio tauta, labiau už juos buvo mūsų tauta be gyvybės ir be vilties. Ši diena parodo, kad mes, gyvybę atgavę ir ją tėvynės labai atiduodami, įgysime sau teisės tai gyvybei laikyti“.

Valstybės Prezidentas, sveikindamas prisiekusius karius, ragino savo pažadą šventai atlikti ir narsiai kovoti dėl Lietuvos. Toliau kalbėjo krašto apsaugos ministeris ir vyriausias kariuomenės vadas. Kariuomenės vadas savo kalboj užtikrino, kad kariai savo priesaiką šventai atliks ir sugebės narsiai kovoti. Po to, Respublikos Prezidentas, lydimas aukštųjų viršininkų, apėjo išrikiuotą kariuomenę su ja pasisveikindamas. Po iškilmių, vyriausiam kariuomenės vadui komanduoju, kariuomenė gražiai praėjo pro Valstybės Galvą, vyriausybę ir užsienio karo atstovus. Užsienio svečiams patiko mūsų kariuomenė ir pradėjo ją aukščiau vertinti.

Todėl dabar suprantama, dėl ko savanoriai kūrėjai tą dieną pasirinko savo metinę šventę ir kasmet ją švęs, prisimindami savo žygius ir labiau susiartindami tarp savęs, kad civiliam gyvenime, būdami išsklaidyti po visus Lietuvos kampus, būdami įvairaus išsilavinimo ir padėties, nenutoltų nuo nepriklausomybės karuose vyravusio taip jų kariško broliškumo. Kariuomenės šventė — XI.23. — taip pat bus savanorių kūrėjų minima.

Kadangi gegužės 11 d. darbo diena, tai savanorių kūrėjų centro aplinkraščiu ji keliama į pirmąjį šventadienį. Kauno m. ir apskr. ir kit. kūrėjai savanoriai ją švęs gegužės 14 d. (per Šeštines), o dauguma provincijos — sekmadienį, gegužės 17 d.

Btks.

Kas yra tavo vadas?

Vadas yra tavo viršininkas, kurio tu šventai klausai. Nė vienas jo įsakymas nėra duodamas atsitiktinai, neapgaltotai, kuris galėtų būti tau nenaudingas ir pakenktų tavo gyvybei ar garbei.

Vadas yra tavo tėvas, kurį tu myli, nes žinai, kad jis viską daro, norėdamas tau ir tautai gero; tu jį brangini, nes žinai, kad jo netekęs, neteksi to, kas tavimi rūpinosi, kas mokėjo mirties akivaizdoje eiti su tavimi į priekį, duoti tau drąsos, nugalėti baime ir tuo pačiu — mirtį; jis laiduoja tau ir tavo tautai laisvę.

Vadas yra tavo valdovas, kuriam tu ištikimas, nes žinai, kad be jo nustotum visko: ir savo laimėjimo ir garbės ir net vilties pakilti aukščiau.

Argi nėra tavyje noro būti karžygiu, ir kovos lauke, arba nugalėti priešą, kuris kėsina prieš tavo gyvybę ir laisvę, arba mirti šypsantis, nes per tavo lavoną niekas neišdrįs žengti, kai tavo lūpose bus matyti pasitikėjimas ir šypsena, o tavo tauta tave garbins?

Laisvė ir garbė — gražiausi gyvenimo dalykai gimsta ir bujoja ten, kur mirtis už ją užmokėjo krauju ir drąsa. Laisvė ir garbė skursta ir nyksta ten, kur pasirodo baime, nepasitikėjimas, ištižimas.

Tu pasitikėk savo vadu, ir vienas jo stiprus žvilgsnis atneš tau visa tai.

Tu matai ateinantį į savo apkasą priešą su nuogu durtuvu, ir tu žiūri į savo vadą. Tu pradedi drebėti, prarandi pasiryžimą ir pajunti į apkasą sėlinančią baime. Bet vienas keistas akimirksnis — tu pamatai, kaip tavo vadas pasitikėjimo ir drąsos perkūniškū žvilgsniu perveria tave ir tavo priešą ir šoka pirmyn. Tavyje staiga užvirė kraujas, atsirado drąsa ir pasitikėjimas, nes tau pasidarė gėda; pasiutiška ugnis suliepsnojo tavo širdy... ir tu pamatai prieš save priešą lavoną, ir tavo blizgantis durtuvas ga-ruoja šiltu krauju.

Tavo priešas ir tu pasikeitė mirtimi. Ir kas tave apsaugojo nuo negarbės ir mirties? — tavo vadas.

Tavo vadas tau davė drąsą — o drąsa — gyvybę. Tu esi dėkingas jam. Tu pasiryžtum tada net ir į pragarą eiti, nes žinai, kad turi vadą.

D. Stankūnas.

— J. Giria.

M a r š a s .

Aidai iš pavergto krašto.

Jau kalnais atklegėjo pavasaris,
baltos ievos nulinko pavėjui.

— Ko gi liūdite, broliai ir seserys,
artojai ir jaunos audėjos?

— Argi mėlynos upės neplaukia,
ar neužia pakrančių šilai?
Argi vasaros žemė nelaukia
ir nekryškčia margi sakalai?

— Ir plaukia vingiuodamos upės,
ir sutvisko melsvi ežerai.
Tik padangės dar debesys supa,
o lakioja naguoti arai...

— Eina ir žirgas galvą nuleidęs
tykiai tykiai juodu arimu.
Ir artojo įrūstintas veidas,
ir artojui širdy neramu...

Plačiu vieškeliu žinios ateina
ir nueina į kaimus toli:
jau ir dainą, lietuvišką dainą
ima gniaužti gimtojoj šaly.

Ėjo dienos ir upės nuėjo
Sesė juostų išaudė šimtus.
Nebulaukia bernelio audėja
nuo Nemuno laisvo krantų.

Vai ir laukia bernelio su žirgu —
kareivėlio šaunaus Lietuvos,
kuriam kardas pašonėje mirga
ir šilkų kaspina ant galvos.

„Tada bus mums pavasaris žalias,
sidabru Neris upė mirgės...“
Taip ten sesės dainuoja darželiuos
arba grįždamos iš parugės.

El drąsiau į žygį, broliail
Pasiilgome audros.
Reiks nueit, nujoti toli,
kai trimitai mums užgros.

Ginklas dar nesurūdijo,
nesuklupo dar žirgai.
Kerštą karžygio širdyje
jau nešiosi neilgai.

Paslapčiomis šnabžda girios,
žalios lankos ir kalnai,
kad pakils nuo arklo vyrai,
kaip senovės milžinai!

Rūks laukais liepsnotas rūkas,
susiūbuos ir ažuolai —

Per žemaičius ir per dzūkus
žvangins vyrai su ginklais!

Ruošias Lietuva pakilti,
vai tai priešui bus baugul
Skambės geležiniai tiltai
nuo žirgėlių pasagų.

O paskui daina galinga,
kaip griautinis, nuaidės.
Vilniaus miestas gedullingas
žaliais bromais sužydės!

Ir sugriš tada vėl vyrai,
vėliavomis nešini,
kur prie kelio gluosniai svyra
o dainų laukai pilni!

Taip mes žygiuosim į Vilnių!

Kryžius prie šulinio.

Antrą dieną čiauškė kulkosvaidžiai, baubė patrankos. Už kelio prie pušyno dulkėjo smėlis, apkasų briaunose šiaušėsi velėnos.

Rytą, plačiu, giliu grioviu nunešė šešis kareivius. Sužeisti, ar užmušti — nežinia.

Juknų šeimyna sėdi apkase. Po skarotų pušų šakomis išsikasė apkasą. Didelį, kaip pirtį. Lieknaliemenės pušys, šniokšdamos nuvirto, žalias skaras žemėje suklojo. Kaip seserys, kaip rugių pėdai pabarėje, sugulė, išsitiesė. Dabar apkasas su lubomis.

Jukna sėdi patylomis kalbėdamas: „Tėve mūsų, kursai esi... ir įbedė akis į lubas. Drūtos pušys. Laikys.“

Juknienė visas kertes dideliais kryžiais apkabino. Beriasi rožančius, visi šventieji minimi.

Nelė sėdi kampe. Šale motinos. Ar meldžiasi, ar mirties laukia — nešūžinosi. Tik dažnai žiūri į lubas, į taip širdingai susiglaudusius pušų rąstus. Kodėl jos dvigubai storesnės neužauga. Pro apkaso skylę matyti pušys. Ten toliau, stora sena pušis. Šakas panarinusi. Kodėl neištiesė ant apkaso. Bet, dabar jau vėlu.

— Šianakt būsiąs smarkus mūšis, — tarė Jukna — lenkus nuvysią už miško.

— Pone Dieve, duok ramybę, antra diena kaip pražaras. Gal kur toliau pasistumtų. „Tėve mūsų, kursai ess-si danguose...“ Kas tau sakė.

— Gusarų karininkas, — girdėjau kalbėjo su kareiviu. Kažką įsakė.

— Sakyk. Nors apkaso neįlaužtų.

Pro apkaso skylę matyti už pušyno, ant pilkų tvorų, pasikorusios sodo medžių šakos. Išsivingia- vęs žalčio šliaužimo pėdsakais pasode tiesiasi kelias.

Vakarais, rausvų žarų atkarpoms išsiklosčius, čia eidavo maurodomos žalmargės, būriais susimetusios avys. Basa piemenė, mežginiu nešina, ilgu botagu pliaukšterėdavo. Dabar svirtis, kaip gandra; žaliuose laukų podirviuose, stovi ant vienos kojos.

Mūrinė kalvės siena patrankos šovinio pramušta. Raudonos plytos išmėtytos. Kaip širdies gabalai. Kruvini.

Nelė žiūrėjo į sodą, į svirtį. Jau antra diena ten vandens nesėmė. Sakytum, antri metai. Ilgi, pilki, triukšmingi dveji metai. Prie sodo liepa galvą iškėlė ir kasomis apsidraikė.

Subaubė patrankos. Keli šūviai nušliaužė oru. Ū-ūst. Rodos, ims ir užklius už senos pušies. Užkliudė. Liepą... kelios šakos išskrido aukštyn. Kaip šoką valsą meta skepetaitę. Ant kelio nukrito viena

VISI MES BUVOME NEBAILIAI.

Mūsų kuopa šiandien išsirengė nakties veiksmams. Temstant, kai paskutiniai saulės spinduliai dar nebuvo išblėšę, kuopa stovėjo rajone pasiruošusi. Jau buvo paskirta žygio apsauga, kiekvienas žinojo savo vietą ir paskyrimą, laukė tikrai ženklo pasijudinti. Kada kuopos vadas, pasišaukęs būrių vadus, jiems iš žemėlapių kažką aiškino, mūsų kareivių veidai buvo linksni; šypsojomės tarp savęs kalbėdami ir nekantriai laukėm žygio pradžios.

— Baigt taisyti — vado komanda nutraukė kalbas.

— Šiandien, vyrai, — prašneko vadas, — mes atliksime vieną uždavinį. Jis skirsis nuo kitų tuo, kad veiksime kitokiose sąlygose, negu paprastai, — veiksime naktį. Naktį, kaip žinote, tyliau; garsas toli aidi; kiekvienas daiktas tamsoje atrodo didesnis. Akys nepastebi iš tolo nė čia pat įvairių žemės nelygumų. Iš to išvada štai kokia: reikia eiti labai tyliai; jei reikia kas pasakyti, kalbėti pakuždomis; sutikus pakeliui kokią nors kliūtį, reikia kitus įspėti, kad atsargiai ją pereitų. Jokiu būdu nedegti degtukų, ar kito kokio žiburio keliui pasišviesti, nes šviesa toli mato ma naktį.

Bet nakties tamsa turi ir savo pirmenybių. Naktį galima arčiau prislinkti prie priešo, galima, jam nepastebint, kitaip savo kariuomenę sustatyti, galima ją iš nežinių,

nelauktai užpulti; žinant gerai jo užimtos pozicijos vietą, galima jis apsupti ir įsiveržti į jo užpakalį. Užtenka kartais tik kelių šūvių ir garsaus valio, kad priešas, išgirdęs ir pajutęs iš užpakalio puolamas, išsiblaškytų ir išbegiotų. Tokias nakties galimybes žino ir priešas, tad mums itin reikia būti budriems ir akyliems; reikia išmokti geriau už jį naktį veikti.

— Mes šiandien įsiveržimų ir aprietimų nevykdysim, užteks pirmai pradžiai to, kad pasimokysim, kaip naktį eiti, kaip išstatyti apsaugą. Eisime visiems žinomu keliu.

Pradžioje gera buvo žygiuoti. Plentas neduobėtas, vieta žinoma, nes dienos metu dažnai tekdavo eiti. Juo toliau, juo labiau temo, plentas virto vieškeliu, prasidėjo nežinomos apylinkės.

Visi einam tylėdami. Jokio balso, jokių kalbų; kosulį ir tai rankom užgniauziam. Išėjus iš plento, kojų dundesiai taip pat darėsi kurtesni; nei ginklai, nei apranga jokio skambesio nesukeldavo.

— Pristatyt koją... pristatyt koją... — perėjo kuždesys per kuopą.

Priėjom kryžkelę. Du būrių čia pat liko, o paskui gal kur nors ir išsiskirstė, to gerai nežinau, nes mūsų pirmasis būrys, neilgai stovėjęs, perėjo kaimą ir apsistojo. Būrio vadas, pasišaukęs būrininką, kažką jam kalbėjo ir su pirmu skyrium dar pirmyn nužygiavo.

Mes, likę vieni, išsiskirstėm ir sutūpėm patvoriais. Kada grįžo vadas (jis tik kelias poras lauke paliko, o likusius, paaškinęs kur kuriam skyriui būtų vieta, jei priešas pultų ir prie atsiskyrusio vienkio, kuris nuo mūsų į dešinę prie kryžkelės buvo, pasiuntęs slapukus), įvedė mus į kiemą, o pats pas ūkininką nuėjo.

Matyt, būrio vadas su ūkininku susitarė, nes mūsų skyrius daržinėn, o kitas kluonan susitalpino. Rūkyti ir šviesą degti mums uždraudė, miegoti taip pat nebuvo galima, juoko ir garsių kalbų irgi neturėjo būti. Nuobodu tylint sėdėti. Juokai pasakoti netiko, dainuoti juo labiau, viena išėitis — pasaka. Vyresnysis puskarininkis Jurkus tuoj pradėjo.

— Žinot ką, vyrai, kada mes šiandien sulindę daržinėje tūnom, man prisiminė vienas atsitikimas. Beveik jau trylika metų bus, kai jis įvyko, bet man ir šiandien gyvas stovi akyse, lyg tik vakar atsitikęs. Kaip šiandien, taip ir anuomet, naktį budėjom, tik ne daržinėje, o troboje. Dienos metu teko mums su lenkais truputį susišaudyti, nes reikėjo sužinoti, kur stovi jų sargyba. Skyrius pasiūstas žvalgybon, pasinaudodamas mišku, pievos krūmais ir paupio apaugusiais šlaitais, gana arti prislinko ir kas reikia sužinojo. Kai skyrininkas sugrįžęs pranešė viską būrio vadui, vadas patenkintas nusišypsojo ir pasakęs „gerai“ kažką rašė, žiūrėjo žemėlapiu ir galvojo.

šaka, prie šulinio ritinio pati viršūnė išsitiese. Liepa, kaip pirštu rodo į dangų, į paklydusius mėlynėje vilnotus debesis.

Žiūri Jukna, ir kvapas užkliuvo už pravirų lūpų.

— Sudegins trobas, — patylomis išspaudė Jukna.

— Dievo valia. Ką gi...

Kai juosvai rausva naktis susivijo pušyne, vėl užvirė kulkosvaidžių muzika. Būgnavo patrankos, kaip iškilmingose vestuvėse, kai klykią armoniką kajoja bugnas.

Grigo ratai susmuko už pušyno. Dyseliu kažkur rodė: į bėgančių legijonų, lenkų pusę. Gal lietuviams kelią rodė, kurie tą naktį pavogė ramumą, išplėšė iš lenkų smilčių apkasus, žalią lanką, pusanatro sodžiaus.

Vidurnaktį aptilo. Nebe taip šlykščiai kvatojosi kulkosvaidžiai, rečiau raižė dangų raketų žalčiai.

Juknų Nelė išėjo iš apkaso. Pušynas kvėpėjo. Už pušyno dar vis aidėjo šautuvų muzika.

Ji pasuko į namus. Žaliu slėniu slinko, kaip vagis, retkarčiais sustodama. Ties sodu pasigirdo

tylus dejavimas. Šiurpulys šalto vandens srovėmis perpylė visą kūną. Jei ne motinos prašymas apžiūrėti namus, ji būtų nėjusi. Ir tėvas: iškasė apkasą pušynė. Už kluono, gale lauko. Slėniu, girdi, galima ir į namus ateiti.

Dar kartą sudejavo. Netoli sodo slėnyje, kažkas sunkiai orą traukdamas.

Gal saviškis sužeistas lietuvis; kad ir lenkas, jei pagalbos šaukiasi.

Ji, su baime kovodama, šaukėsi drąsą į talką. Irėjo ji slėniu... Prie griovio guli kareivis. Nakties tamsoje juodos dėmės matyti veide. Kruvinas. Viena ranka rauna žolę...

Ji valandėlę stovėjo, kaip niekadoms nematyta, stebuklingą vaizdą pamačiusi.

— Mergele, duok vandens. — Jo balsas ją tarsi iš miego pabudino. Ji priėjo prie jo...

Iš vieno jo peties sunkiasi kraująs, ir ranka nejuda. Tik antrąją ranka rauna žolę, kaip skausmo valanduose savo plaukus.

Už pušyno smarkiau nusikvatojo kulkosvaidžiai. Kaip šikšnosparniai. Kažin kas nučiužėjo pro

Temstant pasišaukė skyrininką ir sako jam:

— Darkau, pats išžvalgei ir suradai jų sargybą, pats gerai žinai kelią, dienos metu išžiūrėjai vietą, tik pats ir sugebėsi išpildyti šį uždavinį. Reikia šianakt toji sargyba nuimti,—kiekvieną žodį pakirsdamas, pabaigė vadas.

Aš tada buvau tame pat kambaryje, girdėjau tą pašnekesį ir suvokęs, kas norima padaryti naktį, dar daugiau įtempiau ausis.

— Siam uždaviniui atlikti reikia drąsos, šalto kraujo ir sumanumo. Kartą parodei, kad tau to netrūksta; šiandien taip pat pareigą atlikai gerai, todėl ir šį darbą, tikiuosi, sugebėsi ištesėti, — nutilo vadas ir išmeigė akis į Darkų, tarsi laukė, ką šis pasakys.

— Taip, tamsta leitenante! Įsakykite, kada turim išvykti, o aš neapvilsiu tamstos! — įraudęs, tvirtu balsu atsakė Darkus.

— Bet prisimink, kad gali negrįžti, kiekviename žingsnyje gyvybei pavojus, — lyg tirdamas Darkų, kalbėjo vadas.

— Mirti aš nebijau, — todėl ir savanoris, o gyvas — lenkams nepasiduosi! — dar garsiau atsakė Darkus.

— Iš tavęs to ir laukiau, — pratarė vadas.

— Sušauk čia savo skyrių!

Žmonės tuoj sugūžėjo pirkion.

— Jūs šiandien žvalgydami suradot lenkų lauko sargybą. Ją šianakt žūt būt reikia nuimti. Kas norit vykti į šią medžioklę, pakel-

6 pėst. pulko kariai apkasuose (Kovų metu su lenkais).

kit rankas, — paaikino susirinkimo tikslą būrio vadas.

Beveik visi pakėlė rankas, beveik visi norėjom dar kartą naktį atlikti tą patį žygį.

— Gerai, kad jūs toki drąsūs vyrai. Man malonu, kad mano būrio toki kareiviai, bet prisiminkite, kad reiks eiti naktį, kiekviename žingsnyje galit susitikti priešą. Kas jaučiasi po žvalgybos pavargęs, kas nenori vykti, kas abejoja dėl savęs, tie nuleiskite rankas.

Dvi ar trys rankos iš lėto nusileido.

— Darkau, pasirink šešius iš likusių!

Tų laimingųjų tarpe stovėjo Tamulis, Klemza, Krisius, aš, miestietis Andrukevičius ir Viltvakis nuo Pūnios.

Kada mes išrinktieji palikome vieni troboje, būrio vadas pamokė mus, kaip reikės atlikti.

— Aprangą paliksite namie, užteks tik diržo su durtuvu. Užtat kiekvienas paimsite po tris granatas su koteliu ir po vieną kiaušininę. Vietoj šautuvo, turėsit pistoletą. Slenkant užlaikyti visišką

sodo medžių šakas. Ten vasarojaus lauke nukrito keli patrankų sviediniai.

Jis pirštu parodė savo kepurę.

— Vandens.

Ji pasileido tekina prie šulinio. Už kalnelio, ties nulaužta liepa, stovi galvą iškėlusį svirtis. Bėgant prie šulinio, į kalnelio viršūnę čiaukšterėjo kelios kulkos. Ji skubinos prie šulinio. Kai ji pribėgo, stvėrė už svirties, pamatė: nėra kibiro. Bėga į namus. Surado mažą molinį bliūdą.

Jis godžiai gėrė, kiek pastyrusios lūpos prilipo prie bliūdo briaunų.

— Nuvilk mano mundurą. Bus lengviau.

Ji atsegė sagas. Dešinėje krūtinės pusėje didelė žaizda, kraujas sunkiasi.

Netoli pušyno pradėjo kvatoti kulkosvaidžiai. Per vasarųjų nujojo keletas gusarų, kaip audra nuūžė.

— Kažkur mano arklys, mano mylimas „Sakalas“. Ar nematei tamsta.

— Nematyt. Kur draugai nujojo?

— Čia aš norėjau prieiti prie šulinio... Tada į krūtinę. Jie čia nesustojo, nusivijo lenkus... Manęs nematė.

Ji dar kartą nuskubėjo prie šulinio vandens žaizdai nuplauti.

Kaip supykusi sugirgždėjo svirtis. Nakties tamsoje iškilo velėnos, kaip išgąsdintos putpelės, ištiško smiltys.

Patrankos sviedinio skeveldra Nelės geltonas kasas išdraikė.

Susivijo ugniniai žalčiai susidraikiusios medžių šakose, apvirto liepa. Nelė krisdama įmetė bliūdą į šulinį, pati išsitiesė prie šulinio.

Ryto saulė paklydo rausvai melsvose dangaus platybėse. Šilas snaudė, sodo medžiai šakas panarinę poilsiu kvėpėjo. Aptilo ir kulkosvaidžių juokas. Lenkai pasitraukė už kelių kaimų.

Prie šulinio širdį veriančiu balsu šaukė Juknienė, Jukna, svirties atsirėmęs, stovi galvą palenkęs. Kartais stambi ašara nubėga veido raukšlėmis. Kaimynai stovi, maldos žodžiais pasikalba su Nele, didelį kryžių klosto ant krūtinės.

— Jauna, kaip vakar pražydes lelijos žiedas.

— Dieve, duok jai dangaus karalystę. Angelų ir Dievui reikia. Pasišaukė. Gal taip reikėjo.

Iš slėnio sužeistą gusarą vežė keliu pro šulinį. Jis pasukęs galvą pamatė būrį žmonių prie šulinio.

tylą. Jei pasiseks prislinkti prie posto, jei jų bus du, iš jūsų tarpo taip pat teatsiranda du, kurie anuos turės kaip nors pašalinti nuo kelio. Šiam darbui tiktų Tamulis ir Klemza. Abu tvirti vyrai. Todėl priselinus postą, smogt pistalieto rankena galvon, arba abiem rankom už kaklo ir trenkt žemėn, paskui smūgiu apkurtinti ir — postas bus nuimtas. Galima vietoj nuimtųjų, patiems atsistoti jų vieton. Čia kaip tik tiks Andrukevičius, jis moka lenkiškai. Taip padarius, nekiltų įtarimo, jei kas sektų iš trobos, kad postas dingęs.

— Prišliaužus prie namo, kur budį sargyba, reikės išžiūrėti, ką jie veikia troboje. Tamsoje jie greičiausiai nebus, nors mažą žiburėlį turės, tad pamatysite, kiek jų, ką jie veikia, ar snaudžia, ar visi budi. Jei jų daugiau, negu jūsų, jei budrūs ir nemieguisti, kiekvienas turi rankoje šautuvą, neverta tada brautis vidun, o visiems po granatą... ir atliktas kriukis. Jei prie posto bus sunku prislinkti, tada nuo būsto pradėti. Kaip ten bus, patiems paaiškės.

— Reikės, vyrai, atsargumo, tylos, staigumo; jokios malonės ir pasigailėjimo priešui. Atsimenate, kaip jie vieną mūsų postą nužudė; būtų toks pat likimas ištikęs ir kitus sargybos žmones, tik triukšmo dėka mirties išvengta.

— Būkite drąsūs ir pasitikėkit savim, — nutilo vadas.

— Po vakarienės ruoškitės, dabar yra laiko pagalvoti ir pasitarti,

— vėl mūsų vadas įkniubo žemėlapin.

Apie vienuoliktą valandą mes suėję vidun dar kartą pasirodėm vadui. Jis apžiūrėjo mus ir patenkintas nusišypsojo.

— Dėl visa ko paimk, Darkau, elektros lempuotę ir švilpuką. Kada apsidirbęs grįši, sušvilpk ilgai tris kartus, žinosime, kad tu parvyksti. — Dar nevēlu, vyrai, jei kas bijot, išeikit! Geriau mažiau, bet drąsių, patikimų žmonių, negu daug abejonančių ir... bailių, — kažkaip nenoromis ištarė vadas paskutinį žodį.

Tokių mūsų tarpe nebuvo. Darkus, Tamulis, Klemza, Krisius ir aš sugebėjom kartą keturis lenkus, būdami slapukais, parsivesti, todėl apie mūsų drąsą nei vadas, nei Darkus neabejojo. Mažai pažįstami tik Andrukevičius su Viltvakiu. Šie vyrai nors ir buvo paprasti savo išvaizda ir būdu, bet šiek tiek ir skyrėsi. Andrukevičius miestely gimęs ir augęs truputį buvo linkęs į peštynes; kalboje taip pat niekam nenorėdavo nusileisti. Drąsumo jam netrūko. Įvairiais išmislais, suktumu ir judrumu galėjo prilygti Krisių.

Viltvakis? Mes jį vadinom vilku. Žemas, plačiapetis, sprandą įtraukęs į pečius, į kiekvieną iš paniurų žiūrėdavo. Siurkštūs jo buvo žodžiai; beveik niekad linksmai nenusijuokdavo. Rankos lyg perilgos, užsibaigusios plačiais delnais, kažkaip keistai jam kabojo. Kojos

lenktos, didžiapėdės. Didelį žingsniais, sunkiai jis eidavo.

— Kodėl tu savanoris — kartą išsikalbėjęs paklausiau jį.

— Noriu žemę iš lenkų dvarininkų atimti, juk aš ir pats moku gspadoriauti; o paskui dar noriu, kad ir giminės gyventų Lietuvoje, kurie už Lydos taip pat pas dvarininką vargsta, — pasakęs tai nusiuko į šalį ir kostelėjo keistai.

Ar jis susigriaudinęs tada buvo, ar iš tiesų jam reikėjo kosėti ir šiandien nežinau, tik iš kalbos supratau, kad jis buvo dvaro kumetis ir nors savotiškai, bet mylėjo savo kraštą, žemę brangino, už kitus ėjo kariauti.

Dabar jums aišku, kad mes visi buvome nebailiai ir ėjome ne viršininko įsakomi, bet mus mūsų valia ten stūmė, mūsų protas su tuo sutiko. Pagaliau nebuvo ko nė bijoti, nes prieš parako uostyti kiekvienam jau buvo tekę.

Dieną bepigu! Kad naktį reikės eiti, štai kas mus traukė!!!

Kaip mes ėjom, — kiek patylėjęs vėl pradėjo pasakoti puskarininkis Jurkus, — neįdomu pasakoti. Pasakysiu tik tiek, kad vietomis šliaužėm, ropojom, keturpėsti ėjom, upėlių nusiavę batus, bridom. Kartais kildavo mintis, kad gal geriau būtų atgal grįžti, bet, pamatęs Darkų ir kitus, kaip jie atsargiai pirmyn slenka, neatsilikdavau nuo jų. Pats ant savęs pykau, kad tokios mintys galvon man lenda.

Kažin ką norėjo pasakyti vežančiam jį sanitarui. Užlūžo sustingę lūpos. Tik graudžiu žvilgsniu žiūrėjo į šulinį.

Bėga metai, mėnesienas ir saulėtas dienas vogdami. Nešasi ir palieka. Rugių žydėjimais nudulka, rugienomis čižuena.

Prie šulinio pastatė didelį akmeninį kryžių. Žvilgantį, galingą. Tėvai ir apylinkės kaimynai neužmiršo dideliu paminklu pažymėti malonų ir brangų atminimą.

Kai žali pavasariai išklosto purienas paupėse, kaimų merginos atneša ilgas virtines vainikų ir paslepia kryžių.

Baltaplaukiai seniai, vaikai padaužos, eidami pro vainikuose paskendusį kryžių, kelia kepures.

Rytą, vakarą sugirgžda svirtis, atėjus basai vandens nešėjai. Pasitaisius geltonas kasas, pribėga prie kryžiaus, atsiklaupia, skubiai persižegnoja, nubėga takeliu.

Žiemos paklodėms išsiklosčius, kai žalias pusynas ošia, kryžių dengia eglės šakos. Vainikais susipynusios.

Kartais vakarą, ar rytą mato Juknų kaimas klupantį prie kryžiaus vyrą. Kelionės rūbai dengia jo pečius, vargo ir nemigo nakčių išvogotas veidas.

Juknos žino. Tai jis — jis važiuoęs ilgą kelią, atvyksta.

Prieina prie šulinio ir godžiai atsigeria. Apsidairo. Tarsi kažkokį brangų daiktą norėdamas at-rasti, išsivežti ilgam atminimui.

Juknos žino, pažįsta. Jis kaip saviškis ir artimas kaimynas, nors gyvena už šimto kilometrų. Jį pamatę atvykusį, visas kaimas žino ir kalba.

— Gusaras Nelės kryžių aplankė. D.

Radviliškis.

Gegužės 3 d. Radviliškio skautai labai išpuodingai paminėjo motinos dieną. Paminėjimas buvo geležinkelių kuopos rajone, dalyvaujant gausingai publikai, kuopos ir šarvuoto traukinio karininkams. Nuo 20 iki 22 val. prie laužo skautai ir skautės padainavo keletą gražių dainelių, padeklamavo pašoko, susirinkusius palinksmino. Ypač puikiai atliko ritmiškus judesius patys mažieji — „vilkiukai“ ir „lakštingalėlės“.

Diremiušas Mirka.

Pasaulinis sunkumų kilnotojas prancūzas Rigoulot paskutinėmis dienomis padidino jam pačiam priklausanti pasaulinį rekordą sunkumų kilnojime, iškeldamas 185 kilogramus.

Darkus nepaklydo, privedė mus prie posto. Guliu ir girdžiu dviejų retus žingsnius. Pastebėjau, kaip Tamulis, Klemza ir Andrukevičius atsiskyrė nuo mūsų ir nušliaužė artyn. Mes laukėm. Manau, kad kiekvienam laukimo minutė amžiu prailgo. Staiga pagavo ausys duslų trenksmą ir vėl visa nurimo, tik vieno lėti žingsniai vėl pasikartojo. Reiškia, postas nuimtas ir mūsų vaikiškioja.

Prisiliaužė tamsoje pamatėm du parblokštus lenkus ir ant jų užgulusius Klemzą su Tamuliu, o ant upės tiltelio vaikiškiojo su lenkų šautuvu Andrukevičius. Pas lenkus liko Klemza, o mes artinomės prie būsto. Prie durų, mūsų dideliame nustebimui, nieko nebuvo, tačiau prie jų sėlinau aš.

— Jei dar išeis, — dar anksčiau pamokė mane Darkus, — tegu negrižta, kitaip — mums nepasisekimas ir tau už tai... kulka.

Suvokiau, kad mano paskyrimas nejuokai. Laikiau todėl sugniaužęs pistoletą taip, kad rankena būtų laisva smūgiui Pasieniu prislinkęs uždarytas duris, įžiūrėjau kabę ir klingę. Nieko nelaukdamas, uždėjau klinę, o vietoj kaiščio man patarnavo iššauta tutelė. Būt tikęs ir parabelio šoviny, bet neiššauto gaila buvo.

Apsidirbęs su durimis, pažvelgiau per vos vos apšviestą langą trobos vidun. Kiek ten buvo lenkų, nespėjau suskaičiuoti, tik tiek pastebėjau, kad jie visi susėdę, laikydami šautuvus, kažką kalbėjo. Vienas dar ėjo nuo durų, matyt, tas buvo

Lenkai belaisviai paimti ties Paneriais 3 pėst. pulko žvalgų. (1920 m.)

išėjęs pasižvalgyti. Neilgai teko žiūrėti, nes išgirdau tylų švilptelėjimą, — tai buvo sutartas ženklas granatas mesti.

Cinktelėjo langų stiklai ir penki kiaušiniai įkrito. Lenkai subruzdavo, bet buvo jau pervėlu. Jų triukšmą nutildė granatų sproginimas...

Tik už upelio, jau netoli namų, Darkus ilgai ilgai papūtė tris kartus švilpuką.

Ką pasakė būrio vadas, dabar negaliu pakartoti, — ir čia puskarininkis Jurkus kaip anuomet Viltvakis, nutilo ir keistai kosėti pra-

dėjo. Ar jis buvo susigriaudinęs, gal ir ašaros jam akyse pasruvo, nes nosį šnypštė, sunku pasakyti, mat tamsa jo veidą slėpė.

— Darkus už pasižymėjimus kautynėse gavo Vyties kryžių, aš taip pat, tik daug vėliau jį užsitarnavau, — toliau pradėjo pasakoti Jurkus.

Andrukevičius parsinešė du lenkų šautuvus. Vienas buvo su durtuvu, kitas be.

— Iš kur gavai kitą šautuvą ir kodėl šito, kuris su durtuvu, buožė įskilusi? — susidomėjo Krisius.

Lietuvos kariai.

Senovės Romos motinos, lydėdamos pasiūšusius šalmis ir strėlėmis sūnus į karą, atsisveikindavo su jais šiais žodžiais: „cum hoc aut in hoc“ (su šiuo arba šiame). Reiškia — grįšk su skydu ant krūtinės gyvas arba ant skydo nešamas, žuvęs už tėvynę. Jos negailėjo sūnų aukoti tėvynei, jei tik buvo reikalingi. Patys kariai žinojo, kad malonu ir garbinga mirti už tėvynę.

Mūsų motinos daugumoj visai ne taip rengia sūnus į kariuomenę. Jos verkia, kad Jonelis ar Antanėlis turės pusantų metų gyventi drausmėje. Dar ne taip nuostabu, kai senos motinėls taip aimanuoja, bet tikrai nuostabu, kad randasi tokių Jonelių ir Antanėlių, kurie padeda senai mamytei raudoti. Ką tai reiškia? Tokios nuomonės yra tikrai nesveikos. Mūsų senovės karžygiai, apdainuoti dainose ir apvilkti gražiomis legendomis, daug kam išgaravo iš atminties, jau nebeatsimena jų tradicijų, negali pritaikyti sau jų karžygiškumo ir drąsos, kurios dėka senovės Lietuvos kariai atlikdavo milžiniškus žygius.

Taigi, šitie verksniai be tradicijų, be praeities, kuri juos žavėtų. Šitie jaunuoliai žino iš tėvų pasakų, rusų laikų žiauriai ilgą karo tarnybą, kuri buvo išvengiama bėgant į Ameriką, atsimena vokiečių okupacijos laikus, kai jauni vyrai buvo gaudomi ir varomi į miškus darbams. Galima sakyti, dar ne visų tautinė sąmonė visiškai atbudusi, dar ne visi spėjome pajusti, kad tikrai esame laisvi, kaip buvome Mindaugo, Gedimino, Kęstučio ir Vytauto laikais, kad Lietuva — valstybė ir turi savo galingą kariuomenę. Taigi dar ne visi jaunuoliai supranta, kad eina tarnauti ne rusams arba vokiečiams, bet savo tėvynei, kuri reikalinga ypatingai susipratusių karių, nes sostinė — Vilnius lenkų nagoose.

Tiesa, Lietuvos kariuomenė jau turi savo istoriją, ties Širvintais, Giedraičiais ir kitur yra pradžiusi daug drąsos, sumanumo ir ištvermės. Lietuvos kariuomenė jau nebe dešimties metų kūdikis, Lietuvos kariuomenė jau yra brendimo stadijoje. Jau Lietuvos kariai kovojo su bermontininkais, bolševikais ir lenkais, gerai pažįsta kovos lauką, supranta savo uždavinį. Lieka tik viena, būtent, išamontinti daugiau pilietiškos drąsos, daugiau meilės savo kraštui, o tuo pat ir kariuomenei. Laikas jau

— Kai jūs ten prie namų slinkot, velniai žino iš kur, prie manęs ėjo kažkoks žmogus. Ir kada, jam prisiartinus, pamačiau, kad lenko esama, tai nieko nelaukdamas, — vant buože! Todėl buožė ir įskilusi — šaltai atsakė Andrukevičius.

— Įdomu, kaip tu, Tamuli, nuėmei poste stovintį — nerimavo Krisius.

— Mažmožis. Prišliaužęs pamačiau, kad juodu eina į mus. Prisišpaudžiau prie žemės ir laukiau. Kai jie apsisuko tolyn eiti, tik strykt mudu su Klemza, už gerklės, kad balso nepaleistų, ir žemėn, — sukdamas bankrutkę atsakė Tamulis.

— Na, o tu ką gero padarei — jau tyliau kreipėsi Krisius į sučiauptomis lūpomis sėdintį Klemzą.

— Aš? Nieko — atsakė, kaip paprastai kalbėdamasis, Klemza. Parnešiau vieną šautuvą, nes su kitu Andrukevičius lenkų posto pareigas ėjo ir... tuodu lenkai prizadėjo man, kad jie daugiau nei patys, nei jų vaikai Lietuvon kojos nekels kariauti.

Ką Klemza tuo norėjo pasakyti, mes nesupratom; klausti nedrįsom, nes įsmeigė į mus savo juodąsias akis.

Ltn. Jodauga

Kiekvieno atliktas darbas charakterizuoja ir atestuoja patį asmenį.

tikrai suprasti ir pažinti savąją garbingą karių šeimą.

Dėl to mes, kariai, turime kitų akyse stovėti aukščiau už paprastus jaunuolius, netarnavusius kariuomenėje, privalome išigyti tokių žmoniškų ypatybių, kurių neturi civiliai.

Aišku, kiekvienas džiaugsis mūsų kariu, jei jis, grįždamas iš kariuomenės, parsineš tų būdo ypatybių, kurių išeidamas į kariuomenę neturėjo, kaip pav., paklusnumo, darbštumo, tvarkingumo, sumanumo ir t. t. Kariuomenė taip ir sutvarkyta, kad savaimė aukščiau minėtas būdo ypatybes ugdo bei tobulina, tik, deja, ne kiekvienas karys tai įvertina, ir, grįžęs iš kariuomenės, ne tik kad neparodo išsiauklėjimo žymių, bet priešingai, savo tarnybą piešia juodomis spalvomis.

Kariai, kaip ilgai mes piktažodžiausime? Mes tarnaujame ne priešui, bet savo tėvynei, jei kartais ir kenčiame, tai ne nuo priešo rankų, bet dėl to, kad kario gyvenimas kietas buvo, yra ir bus. To reikalauja kario paskyrimas, jo sunkus uždavinys ir pagaliau garbės jausmas. Lopus, minkštas gyvenimas, gardūs valgiai — ištiželiams, bet ne kariui. Karys yra riteris, kurio kantrybė ir pasiaukojimas neturi

Arabai savo tyruose.

Gudrusis arabo arklys.

Arabai sykj užpuolė karavaną, keliaujantį į Damarko miestą. Keleiviai jau buvo nugalėti, ir arabai grobį jau krovė ant savo kupranugarių. Tik staiga atvyko karavanui į pagalbą būrys raitelių. Arabus sumušė. Vienus išžudė, kitus paėmė į nelaisvę. Arabų vadas buvo sužeistas į ranką, pririštas prie kupranugario ir atvestas į turkų stovyklą. Naktį sužeistas arabas išgirdo prie turkų palapinės savo arklio žvangimą. Jis pažino savo arklio balsą ir norėjo paskutinį sykj pamatyti savo ištikimą draugą. Arabas, pasiremdamas rankomis, nušliaužė prie savo arklio.

— Mano vargše, — sakė jis savo arkliui. — Ką tu darysi pas turkus. Tu turėsi gyventi su sultono arkliais. Žmona su kūdikiais neatneš tau kupranugario pieno ir avižų savo mažose rankutėse. Tu nelakstysi dykumoje, kaip Egipto vėjas Tavo

krūtinę suskels Jordano upės vandens, ir baltos putos negaivins tavo odos.

Aš būsiu vergas. Bet, jei kada tu būsi laisvas, nulėk į mano kraštą prie tavo pažįstamų palapinių ir pasakyk mano žmonai, kad aš jau negrįšiu daugiau. Ir, pakišęs galvą po palapinės užlaidų, palaizyk rankas mano mylimų vaikų.

Taip kalbėdamas arabas nugraužė dantimis virvę iš ožkos odos, kuria pančioja arabai savo arklius. Arklys liko laisvas. Bet, pamatęs prie savo kojų sužeistą ir surištą savąjį poną, išmintingas arklys negalėjo jo palikti. Jis pasilenkė prie savo pono, dantimis paėmė už diržo, su kuriuo jis buvo surištas, ir smarkiu šuoliu pasileidė į savąjį kraštą.

Atnešęs savo poną ir padėjęs prie žmonos ir kūdikių kojų, ištikimasis arklys dėl nuovargio nusibaigė. Visa tauta verkė, poetai apdainavo. Ir dabar dar atsimensi jį Jericho arabai.

J. Saiga.

ribų. Liaukimės skūstis, kad kariuomenėje sunku, griežti viršininkai ir panašiai. Visa tai yra mūsų naujai. Niekur mes neišmoksime tiek švento darbštumo, kaip kariuomenėje. Kur rasime geresnę progą išugdyti savyje paklusnumą? Tvarkingumas gyvenime turi daug reikšmės — tik kariuomenėje išmoksi tvarkos. Kariai, prikelkime iš milžinkapių garbingą Lietuvos kario vardą, pasipuoškime ne tik karo mokslo žiniomis, bet ir paklusnumo, darbštumo, sumanumo, tvarkingumo, tėvynės meilės dorybėmis.

Sukurkime Lietuvos kario aiškų tipą, kuris turėtų anksčiau minėtas būdo ypatybes. Grįžę iš kariuomenės nesiskuskime, bet didžiukimės, kad kariuomenėje išmokome tvarkingai gyventi, pamilome darbą, išstobulinome savo būdą. Mes esame ateities kalviai. Lietuvos kariai buvo senovėje gerbiami, jie turi būti gerbiami ir dabar. Tik mes patys kariai nežeminkime kario vardo, bet, priešingai, puoškime jį žmoniškais dorybėmis.

J. P-kas.

Dalyviai po 50 metų ir daugiau. Gegužės 3 d. Paryžiuje įvyko tradicinis cross-country bėgimas 4 kilom. distancijai dėl dalyvių po 50 metų ir daugiau. Pirmas atbėgo prancūzų bėgikas Bouchard ir aštuntu lenkas Olševskis 59 m. amžiaus.

Karo veiksmai laukuose.

Išaušo graži diena. Pavasario gamta, tarytum žinodama mūsų, moksleivių, išalkusių kariškų manevrų, norą, pasitaikė be galo puiki.

Baigiasi trečia valanda. Dvi klasės jau knibžda gimnazijos kieme. Ūpas geriausias: šneka, klega ir su didžiausiu nekantrumu laukia kapitono.

— Klausykite, vyrai šen prie Jono. Girdit, kaip jis oratoriškai „pleškina“ istoriją iš karinio paruošimo srities, — sušunka vienas iš gyvesnių.

— Ką ten... Susiburkime, geriau, ir užtraukime ariją iš operos „karinis paruošimas“, — atsikirsdamas pasiūlo kitas.

Ir varžosi. Vieni geriau už kitus. O vėjas kažkur po miesto gatves nešioja aidų linksmų ir nekantrių jaunuolių šūkavimus.

Tuo tarpu sugirgždėję varteliai įleidžia instruktorių.

Vieną akimirksnį seniūno išrikiuoti išsitempiame ir į kapitono pasveikinimą atsakome griausmingu „Sveiks tamsta“.

— Raaamiaai, lygiuok, dešiniūnėn... Keliausim į Pabalių šilą — ten manevruosime.

Ir sudrebo žemė po mūsų kojomis. Nors šiuo būdu norime išreikšti savo džiaugsmą.

Yra daina: „O kai ašen jojau per Vilniaus miestelį, visos miesčionkėlės manimi gėrėjos“.

Kai išėjome į gatvę — išsitiesėm kaip kareiviai. Mimika — kuo rimčiausia. Ir rodėsi mums, kad ne tik „miesčionkėlės“, bet ir visas miestas į mus įsmeigęs akis laiko — gėrisi. Vaidinasi mums kažkur girdėti žodžiai: „stipriau koją“ ir vis žiūrim į kapitoną ar neišgirsim to paties. Bet veltui...

— Na, vyrai, atsikvėpkim. Dulketos gatvės užpakaly pašiliko, tat traukit tyrąjį pavasario kvapą. Ką? Ar sveika? — kalba mūsų vadas.

Dūsauja, kilo krūtines visi.

— Menka čia žygiuotė, — tęsia kapitonas, — ir tai, matau, dauguma jūsų nuilsę. Atsimenu, kai mums karo metu tekdavo žygiuoti po 60—80 klm. vos porą kartų pasilsėjus. Nejuokai būdavo, vyrai.

Stebimės. Tačiau, pažvelgę į kapitoną, netikim: toks tvirtas vyras. Mūsų nuomone, pavaikščiojai tiek kilometrų ir gulkis į lovą invalidu.

Bet netikusias mintis išsklaido rimtas kapitono šūkis:

— Su—stok! Na, štai ir kautynių laukas. Bet, nenusiminkit, nebus čia tikro kautynių vaizdo. Darysime tik porą puolimo, žvalginėjimo ir kitų pratimų.

Veidai mūsų neatsimainė. Nuotaika ta pati.

Gavome vado nurodymus:

— Žiemą mes turėjome porą progų pamanevruoti. Dabar gi — nei „kulku“, nei „pilių“ nėra. Apseisim. Matote, vienoje pusėje puikus šilas, kitoje — apžėlęs krūmokšniais ežeras, kiek toliau — puikūs medžiais apaugę kalneliai. Ar ne graži vieta karo veiksmams? Na, gerai, pradėsime. Klasė prieš klasę.

Čia paaikšino smulkiau pačią gyimosi ir puolimo eigą. Pridėjo dar porą žodžių:

— Daugiau nurodymų neduodu. Čia pasireikš seniūnų „karo vadų“ ir jūsų pačių sumanymas ir sugebėjimas orientuotis. Na, drožkite.

Kautynės truko apie valandą. Tiek prisilakstėm, kad oi... Kapitono padedami, puikiai orientavomės sunkiose padėtyse. O jis šyp-

sančiu veidu džiaugėsi jaunuoliais, kurie su dideliu noru atlieka duotą uždavinį. Linksma ir mums. Juo labiau, kad patys galime pareikšti savo iniciatyvą.

— Bravo, — pasveikino mus kapitonas, — matau, kad iš jūsų bus baisiai geri kariai. Pailsote?

Vienu balsu atsakėm visi, kad ne. Ir kur tu pailsi — vienas maionumas dalyvauti kapitono vadovaujamose kautynėse.

— O dabar, vyrai, susėskite ant kalniuko ratu aplink manė. Šį tą jums papasakosiu.

Ir pradėjo, gražiai padailindamas, pasakoti epizodus iš nepriklausomybės karo. Įdomu buvo klausyti, ypač, kad kapitonas pats dalyvavęs mokėjo be galo vaizdžiai ir patraukiamai pasakoti. Klausėm išsižioję.

— Kad tik pasipainiotų „prošpanai“, įpilč į nugarą ne vienam už tau s šventovės niekinimą, — daro! Urštas išvadas vienas.

— Ateis laikas, — kalba instruktorius, — gal ir netoli jis. Atvaduosime brangųjį Vilnių, Lietuvos Jeruzalį. Su jumis eisim į tą šventą miestą. Tik nereikia snauti. Kas gali išpėti lenko klastas?

— O dabar traukim, vyrai, sutartinę:

„Ant Nemuno kranto“....

Kėdainių gimn. ekskursija šarvuočių rinktinėj.

Batčiūno foto.

Ir klausosi, rodos, gamta — nė jokio pašalinio balso aplink. Linguoja jaunučiai rugiai, ošia paslaptingai šifas. Vėjas, gaivindamas mus, dar labiau sužadina norą traukti karžygiškas liaudies dainas. Kaip graikų dainius Orfejas sužavėdavo savo dainomis gyvybę, taip ir mes, rodos, užbūrėme gražią Lietuvos gamtą.

— Na, dar atliksime žvalginėjamą, — pasakė kapitonas.

Čia vėl turėjome puikaus darbo. Kai viską pabaigėmė, sustojome eilėn išklaudyti vado kritikos;

— Puiku, vyrai, puiku, — prabilo, — nesitikėjau iš jūsų tokio darbštumo ir sumanumo.

O mes tik šypsomės. Jaučiamės tikrai gerai atlikę duotus uždavinius.

— O dabar—namo. „Tegul giria šlama užia“, nuskrido laukais gražūs jaunuolių balsai.

Mieste taip pat gavome pasirodyti! Užtraukėme puikią: „Į kovą, į kovą visi, kas tik gali“.

Gimnazijos kiemas išskirstė visus į namus. Kiekvienas, su gražiais prisiminimais, dūmė papasakoti namiškiams gautus išpūdžius.

Bolius Vosy'is.

Tiktai darbu ir pasiryžimu būsime naudingi tėvynei.

Kariai skautai.

Šv. Jurgio šventės proga, balandžio 23 d., keliolika skautų, žymiai pasidaravusių Lietuvos skautų organizacijai, buvo apdovanota skautų ordenu „Už nuopelnus“. Jų tarpe buvo apdovanotas Kauno rajono tunto pasktn. jaun. ltn. Eugenijus Petrauskas.

Panevėžio rajono tunto tuftininkas leit. Antanas Jonaitis pakeltas į skautininko laipsnį. Ukmergės rajono tunto draugininkas jaun. leit. Antanas Levinas į paskautininko laipsnį.

Skautams remti dr. ja.

Panevėžys turi didelį, gauringą ir stiprų skautams remti dr. jos skyrių, kurį sudaro daugumoje karininkai, pedagogai ir šiaip vietos visuomenė. Skyrius smarkiai remia vietos skautus moraliai ir materialiai. Skautai labai gyvai jaučia remėjų pagalbą ir už ją yra dėkingi. Jau nuo seniau skautai gaudavo iš dr. jos nemaža paramos. Paskutiniu gi metu skyrius labai sutvirtėjo ir gerokai išaugo narių atžvilgiu. Skyriaus pirmininku iki šiol buvo mokyt. J. Mičiulis, dabar tas pareigas eina l. pėst. div. štabo viršininkas pulk. K. Tallat-Keloša. Panevėžio sk. r. dr. ja dabar turi apie 100 narių, kurių širdinga parama naudojami tuntas.

Ant marių krašto Palangos miestely...

Panevėžio skautai šiemet nutarė stovyklauti dainomis apdainuotoje, atminimo braigioje Palangoje. Stovykla organizuojama plačiu mastu ir tikimasi pasiekti gerų rezultatų. Stovykliaus vien skautai (skautės bus siunčiamos į vadovių stovyklas, kurių žada suruošt. vyr. štabo skaučių skyrius).

Kariškas paruošimas Vilkaviškyje.

Šiais mokslo metais d-ro Jono Basanavičiaus gimnazijoje kariškas paruošimas ypač gyvas. Gaila tik, kad kariškas paruošimas būna vyresnėse klasėse, o žemesniųjų klasių mokiniai negauna jo paragauti. Nuo pradžios mokslo metų kariško paruošimo pamokas dėsto vyr. leit. J. Gruzinskas.

Dabar, pavasariui atėjus, kiekvienas kariško pasiruošimo moksleivis, kuris per visą žiemą į savo galvą pylė teoretines žinias, turės progos visa tai išmokti praktiškai.

Tenka pabrėžti, kad kariško paruošimo pamokos yra vienos iš geriausių ir moksleivių lankomos stropiausiai, nes kiekvienas moksleivis žino šio pasiruošimo naudą, svarbą.

I gimnazijos skaityklą pareina apie penketas „Kario“ egz. „Karys“ turi čia gerą pasisekimą, nes mokiniai jį laiko geriausiu draugu. Be to, dar svarbu tai, kad čia randama daug kariškos medžiagos, perskaito idomų moksleivių skyrelių, už kurių moksleiviai labai dėkingi yra, mato iš koresp., kaip kariškas paruošimas yra išbujojęs visoje Lietuvoje. Apskritai, vilkaviškičiai moksleiviai su karišku pasiruošimu yra susigyvenę.

Victor.

Utena.

Per visą žiemą nuobodžiavome „kaldami“ statutus. Atėjus šiltajam pavasariui, kariško paruošimo pamokas atliekame lauke. Dabar pradėjome mokytis šaudymo. Kada karininkas aiškina apie šaudymą, tai visi klausom net ausis ištempę. Visi norime gerai išmokti teoriją, kad paskui galėtum gerai į taikinį „piškinti“. Karininkas mums aiškina, kad esą labai svarbu kare būti geru ir taikliu šauliu. Jau esą apskaičiuota, kad per didįjį karą, kada kariavo rusai su vokiečiais, iš rusų 1800 paleidžiamų kulku, tik vienas pasiekdavo savo tikslą. Todėl mes labai atidžiai mokomės šaudymo statuta, nes žinome, kiek daug daro per karą nuostolių valstybei ir sau netaiklūs šauliai. Mes visi norime būti taiklūs šauliai, kad paskui galėtumėm atvaduoti Vilnių ir gerai užduoti „garo“ mūsų priešams.

J. Svikys.

Iš Vytauto Did. Komiteto darbų.

Gegužės 4 d. įvyko Vytauto Didžiojo Komiteto plenumo posėdis. Komiteto prezidiumas posėdžiui patiekė savo posėdžiuose priimtą pasiūlymą, kokius Vytauto Didžiojo vardo muziejaus statybos darbus reikėtų šiais metais atlikti, juos vykdyti sąmata ir varžytynių sąlygas. Komitetas prezidiumo pasiūlymą patvirtino ir nutarė neatidėlojant skelbti varžytynes.

Varžytynės numatyta gegužės mėn. 21 d. 12 val. Komiteto būstinėje (Teisingumo Ministerijos rūmai, Tolstojaus gatvė Nr. 3 II aukštas).

Be to, šiame posėdyje buvo svarstyta mūsų generalinio konsulo New-Yorke p. Žadeikos atsiųstą Worcester Mass lietuvių paklausimą, kaip muziejuje numatoma pažymėti Amerikos lietuvių aukos.

Šiuo klausimu prezidiumas pasiūlė įsteigti atskirą skyrių, kurio eksponatai apibūdintų muziejaus statybos istoriją ir bendrai nušviestų Vytauto Didžiojo mirties 500 metų sukakties minėjimą. Tame skyriuje prezidiumas siūlė patalpinti puošniai sutvarkytus aukotojų sąrašus ir ypatingai sutvarkytą Vytauto Didžiojo Komiteto kanceliarijos archyvą. Komiteto nariai šiuo klausimu iškėlė naujų pasiūlymų. Kai kurie nariai siūlė aukotojų pavardes surašyti auksinėm knygon aukų didumo eilėje ir, be to, visiems aukotojams pagal Komiteto statuto str. 16 įgijusiems garbės vardus, išduoti tam tikrus pažymėjimus. Kiti pasiūlė stambias sumas paaukojusiems asmenims ne tik išduoti minėlus pažymėjimus, bet dar amžinam jų atminimui įrašyti juos į tam tikrą marmuro lentą. Buvo pasiūlymų į marmuro lentą įrašyti tik tų aukotojų pavardes, kurie paaukos ne mažiau kaip 10.000 litų.

Tačiau Komitetas konkrečiai nutarė, kaip aukotojus pažymėti statomajame muziejuje, bet pavedė prezidiumui paruošti aukotojams pažymėti projektą, kuri galutinai aptarti sekančiame Komiteto plenumo posėdyje.

Be to, Komitetas pritarė prezidiumo nusistatymui išduoti liudijimus — pažymėjimus ne tik aukotojams, kurie pagal Komiteto statuto 16 str. jau įgijo garbės aukotojų vardus už aukas Vytauto Didžiojo Fondui, bet ir tiems aukotojams, kurių paaukota suma yra ne mažesnė kaip statute numatyta (būtent. Šelbėjo garbės vardui įgyti nuo 50 litų, rėmėjo — nuo 100 lt., ir labdario — nuo 500 lt.), jeigu jie savo aukas atitinkamai padidins.

Baigiant posėdį Komiteto nariai pareiškė pageidavimą labiau informuoti visuomenę spaudoje apie muziejaus statybos darbus. Tikimasi, kad visuomenė daugiau sužinosi apie muziejaus statybą, sukurs paramą ją savo aukomis.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

Kareiviai buvo nuvesti į cirką.

Gegužės 7 ir 8 d. spaudos ir švietimo skyriaus rūpesčiu Kauno įgulos dalių kareiviai buvo nuvesti į Kaune viešintį Konrado cirką. Abi dienas buvo specialūs dienos metu cirko seansai kariams. Kareiviams bilietai buvo po 50 ct., o kitiems po 2 lt. Iš viso aplankė cirką arti 4000 karių.

Daugelis kareivių, kilusių iš kaimų, tik pirmą kartą matė cirką, todėl jų susidomėjimas, ypač kitų kraštų žverimis, buvo nemažas. Taip pat patiko gimnastikos numeriai, iš kurių buvo gana įdomių ir jau cirkus mačiusiems žiūrovams.

2 pėst. D. L. K. Algirdo pulkas.

Viršilos Vyt. Bankausko išleistuvės. Ryšių komandos viršila Vyt. Bankauskas gegužės m. 1 d. išėjo į atsargą.

Ta proga pulko liktiniai viršilos ir puskarininkiai gegužės mėn. 2 d. pulko psukarininkų ramovėje surengė jam išleistuves. Išleistuvėse, be pulko liktinių viršilų ir puskarininkių, atsilankė pulko vado pavaduotojas pulk. leit. Tumas su pulko adjutantu kap. Strimavičium, pulko švietimo vadovas kap. Ališauskas, leit. Mačys ir kiti.

Pulk. leit. Tumas pasakė kalbą. Jis savo kalboje pabrėžė, kad virš. Bankauskas iš pat mažens turėjo palinkimą prie karo tarnybos. 1924 m. sausio mėn. jis pradėjo pulke tarnauti. Nors ir dažnai sirgdamas, jis vis dėlto neišėjo iš kariuomenės eilių, bet dirbo jose uoliai ir atsidėjęs. Tik dabar, visiškai nusilpnėjęs, išeina į atsargą.

Baigus pulk. leit. Tumui kalbėti, kalbėjo ir pats viršila Bankauskas. Jis trumpai padėkojo savo viršininkams ir buvusiems kolegoms už tokias širdingas išleistuves ir pareikštą pagarbą.

Iš gediminių gyvenimo.

Užsiėmimai. Per žiemą, kol dengė žiemos škydas gražius Ukmergės apylinkės rugių laukus, jaunieji kareiviai išėjo jiems skirtą užsiėmimų programą, atliko pratimus aikštėje ir lauke: vieno mokymą, grandies, skyriaus, būrio ir kai kuriuos užsiėmimus iki bataliono sudėties.

Atliko ruošiamuosius šaudymus iš šautuvų ir lengvųjų kulkosvaidžių. Beraščiai, beveik visi, išmoko skaityti, rašyti, aritmetikos, istorijos, geografijos ir kitų dalykų.

Šią žiemą buvo obalsis: „taikinyis ir sargas“. Kiekvienas viršininkas ir šaulys rūpinosi pralenkti šaudymo rezultatais kitas kuopas. Taiklumui padidinti buvo imtasi įvairių priemonių: šaudyta šratais ir sumažinto užtaiso šov. ir taikyta iš trikojų.

Ne menki rezultatai pasiekta šioje srityje. Čia pridodama šaudymo pratimų lentelė, kurioje matyti gražūs duomens.

Čiais metais ruošų šaudymų pratimų lentelė.

Kuris šaudymas	Koks šaulių nušimtis atliko šaudymo sąlygas	Kelios kuopos atliko
I ruošiamasis	atlikusių šaul. 94,4%	1 kuopa
	daugiau kaip 90%	3 kuopos
	" " 89%	5 kuopos
	" " 81%	4 kuopos
II ruošiamasis	visą 100%	4 kuopos
	" " 97,3%	1 kuopa
	daugiau kaip 90%	3 kuopos
	" " 85%	5 kuopos
III ruošiam.	" " 83%	1 kuopa
	visą 100%	1 kuopa
	daugiau kaip 97%	4 kuopos
	" " 90%	6 kuopos
IV ruošiam.	" " 85%	2 kuopos
	" " 82%	1 kuopa
	visą 100%	1 kuopa
	daugiau kaip 90%	4 kuopos
V ruošiam.	" " 80%	6 kuopos
	" " 72%	3 kuopos
	visą 100%	12 kuopų
	po 97,3%	1 kuopa
	po 96%	1 kuopa

Šie duomens rodo kareivių ir viršininkų rūpestį šaudymo srityje.

Manoma pasiekti ir geresnių rezultatų. I batalionui ir mokomai kuopai baigiama statyti mažoji „tyrė“ šaudymui sumažinto užtaiso šoviniais.

Tyrės bus pastatytos visiems batalionams po vieną.

Kaip pereinamais metais, taip ir šiemet buvo surengti labai naudingi kariams trumpalaikiai žemės ūkio kursai. Kursų paskaitos buvo suskirstytos 20 valandų. Tos valandos buvo įterptos į bendrą užsiėmimų programą.

Kareiviai irgi mėgsta, kad jų rajonas būtų gražus ir mirgėtų gėlėmis.

Paskaitoms laikyti buvo pakviesti agronomai, techn. veterinarin. gydytojai ir kiti žemės ūkio srities žinovai.

Be to, buvo ir kitoki kursai (trumpalaikiai) ryšininkams ir sanitarams paruošti.

Puskarininkiams surengti bendrojo lavinimosi kursai, kuriuose yra užsibrėžta išeiti vidurinės mokyklos programa. Moko karininkai.

Tenka pasigėrėti puskarininkių pažanga ir tarnybos uolumu. Kareiviams lavinti beveik kas sekmadienį batalionuose laikomos paskaitos. Paskaitas laiko karininkai.

Pulke veikia biblioteka.

Bibliotekoje yra 1948 tomų įvairių knygų. Daugiausia yra iš beletristikos.

Kadangi nėra patalpos, skaitykla yra kartu su biblioteka. O bibliotekos patalpa yra visai maža. Bibliotekoje rinktis skaityti laikraščiams nėra vietos.

Kuopos laikraščių gauna, atsižvelgiant kiek žmonių kurioje kuopoje yra, įvairiai: „Lietuvos Aido“ po 2 egz., „Mūsų Rytojaus“ po 1 egz., „Kario“ po 5 egz., „Trimito“ po 5 egz., Skaityklon laikraščių ateina: 1) „Mūsų Žinyno“ 1 egz., 2) „Kario“ 1 egz., 3) „Trimito“ 1 egz., 4) „M. Rytojaus“ 1 egz., 5) „Skautų Aido“ 1 egz., 6) „Sargybos“ 1 egz., 7) „Ūkin. Patarėjo“ 1 egz., 8) „Lietuvos Aido“ 1 egz., 9) „Policijos“ 1 egz.

Lyginant, kurie batalionai daugiausia perskaito knygų, tai pirmą vietą užima I batalionas, antrą — II bat. trečią — III bat. (Čia nepriskaityta: štabo kom., muzikantų, ligoninės, ryšių kp. ir kitos). Šis reiškinys visai aiškus, nes II bataliono žmonėms reikia eiti bibliotekon 2 kilometrų, III bat. žm. 6—7 klm. Pulkas savo kino neturi, todėl dažnai vedami pasižiūrėti įdomesnių filmų į privačius kino teatrus.

Pulke yra ir karininkų biblioteka. Nors knygomis tuo tarpu nėra turtinga, bet yra platūs užsimojimai.

Paskutiniu metu biblioteka turi bendrai knygų ir žurnalų įrištų tomų 737; kalbų atžvilgiu I vietą užima lietuvių knygos, II — rusų, — III lenkų, IV — vokiečių.

Šiais metais gaunamų žurnalų ir laikraščių skaičius pasiekė rekordinius duomenis. Gaunama po 1 egz. šių žurnalų ir laikraščių: 1) „M. Rytas“, 2) „Karys“, 3) „Trimitas“, 4) Ūkin. Patarėjas“, 5) „Kultūra“, 6) „Naujas Žodis“, 7) „Die Woche“, 8) „Diena“, 9) „Vairas“, 10) „Mūsų Žinynas“, 11) „Lietuvos Aidas“, 12) „Lietuvos Žinios“, 13) „Rytas“, 14) „Bellona“, 15) „Židinys“, 16) „Gaisai“, 17) „Vilniaus Rytas“, 18) Jaunimo Draugas“, 19) „Vilniaus Žodis“, 20) Vojenyj viestn.“, 21) „Vojna i Revoliucija“, 22) „Lietuvos Keleivis“, 23) „Sėkmadienis“, 24) „Mūsų Vilnius“, 25) Naujasis T. Keleivis“, 26) „Skautų Aidas“, 27) „Sargyba“, 28) „Policija“, 29) „Kriegskunst in Wort und Bild“

Karininkų užsiėmimai žiemos metu: buvo taktiški užsiėmimai prie dėžės ir žemėlapiuose; kas antrą šeštadienį buvo po dvi paskaitas iš karo mokslo dalykų.

VI. P-kas.

8 p. K. K. Vaidato pulkas.

Auka šiais metais Šiaulių įgulos karių šeimų moterų dr-ja paaukojo pulko švietimo reikalams 200 litų. Už tuos pinigų pulko švietimo vadovas kap. Povilavičius nupirko pulko bibliotekai apie 70 įvairaus turinio knygų. Knygos labai priimanamos ir suprantamos kiekvienam kareiviui.

Pulko kariai už tokią didelę paramą švietimo srityje yra labai dėkingi gerbiamoms aukotojoms.

Priesaika. Gegužės mėn. 3 d. įvyko pulko praėjusių metų rudens ėmimo naujokų priesaika ir pakėlimas į eilinio laipsnį.

Naujokų kuopos su savo viršininkais 8 val. 30 min. išsiriavo prie pulko štabo. Ten buvo paimta pulko vėliava, kurioje įrašyti žodžiai: „Drąsa, ištvermė ir tėvynės meilė tevadovauja mums“.

Paskiau, orkestrui lydint, nužygiavo pulkas į įgulos bažnyčią. Po priesaikos, išėjus iš bažnyčios, pulko vadas pulk. Liutermoza pasveikino buvusius naujokus jau eiliniams ir pabrėžė, kad dabar jau jų pareigos yra sunkesnės ir atsakingesnės, tačiau ir garbingesnės. Ragino visus kuo daugiau įgyti kariškų žinių ir prityrimo.

Tūlas Matas.

Mirė.

1. Š. m. kovo mėn. 27 d. Dr. J. Basanavičiaus vardo karo ligoninėje plaučių uždegimu mirė geležinkelių kuopos leitenantas Vladas Černiauskas, kilęs iš Liepojos. Palaidotas Kauno parapųjų kapinėse.

2. Š. m. balandžio mėn. 24 d. toje pat ligoninėje griporiniu plaučių uždegimu mirė atskiros artilerijos grupės naujokas Juozas Abramavičius, kilęs iš Raseinių apskr., Kražių val., Burmių kaimo. Palaidotas A. Šančių karių kapinėse.

Žada įtaisyti karvelyną. Šią vasarą 8 p. pulko vadovybė yra sumaniusi pastatyti nemažą karvelyną. Karvelyne bus laikomi pašto karveliai, kurie gali kada nors atnešti nemažą naudos būsimame kare.

Žadama įtaisyti šaudyklą. Šiais metais taip pat numatyta įrengti savo šaudyklą. Iki šiol pulkas nuomavo šaudyklą „Verdulių“ kaime. Minima šaudyklą yra už Šiaulių miesto 5—6 kilometrai.

Mokomos kuopos egzaminai. Balandžio 30 d. buvo mokomos kuopos egzaminai. Iš 70 kareivių tik du išlaikė pakankamai; visi kiti gerai ir labai gerai. Kuopos vadu yra kapitonas Baltrimas.

Eil. S. M-ys.

Aviacija.

Šaudymo rungtynės. Gegužės mėn. pirmomis dienomis aviacijos karininkų ramovės tvarkomoji komisija surengė eskadrilėms ir atskiriems lakūnams šaudymo rungtynes. Šaudyta iš kariškų šautuvų su šratais į žieduotą taikinį (žiedo diametras 1 cm.) po 20 šratų iš 10 mtr. toumo. Rungtynėse dalyvavo visi lakūnai ir oro žvalgai.

Eskadrilių rungtynėse 1 vietą laimėjo pirmoji oro eskadrilė su 179,1 tašku ir antrą vietą 4 oro eskadr. su 176,7 tašk.

Geriausį šauliai pasirodė esą kap. Kraucevičius ir vyr. pusk. Garunkštis. Jie abu gavo po lygų skaičių taškų. Tačiau jiedviem persišaudžius pirmoji vieta atiteko vyr. pusk. Garunkščiui su 285 taškais. Kaip geriausiam lakūnui šauliui vyr. pusk. Garunkščiui įteikta dovana — knyga „Mūsų Sparnai“ su visų dalyvavusių rungtynėse lakūnų parašais.

Be to, karininkai sekmadieniais praktikuojasi šaudyti iš medžioklinių šautuvų į judomus taikinius.

Netrukus žada įvykti kitos panašios šaudymo rungtynės geriausiam aviacijos dalies šaulio vardui įgyti.

Virš. St. Čepulis.

Karo veterinarijos puskarininkių mokykla.

Gegužės mėn. 5 d. buvo išleista X-ta veterinarijos puskarininkių laida, kuri buvo surinkta p. m. lapkričio mėn. 1 d. Iš viso mokykloje buvo 20 mokinių. Iš jų pirmuoju baigė (labai gerai) eilinis Bendorius Juozas. Kiti 8 baigė gerai ir 11 patenkinamai. Baigusieji visi pakelti į jaunesnio veterinarijos puskarininkio laipsnį ir išskirstyti į įvairias kariuomenės dalis veterinarijos puskarininkio pareigoms eiti.

Biblioteka. Mokyklose yra kareivių biblioteka iš 889 tomų įvairaus turinio knygų. Knygas daugiausia skaito vet. pusk. mok. mokiniai šios laidos mokiniai iš viso perskaitė 220 tomų knygų, kurių daugiausia iš žemės ūkio, vet. medicinos srities ir romanų bei apysakų.

Virš. A. Valančius.

Karo policijos mokykla.

Gegužės mėn. 4 ir 5 d. mokykla susilaukė jaunų kareivių. Yra didelis nuosimtis išsilavinusių, net yra ir studentų.

L. e. mokyklos viršininko p. kpt. Kviecinskis jauniems kareiviams išaiškino jų pašaukimo tikslą ir kariuomenės reikšmę valstybei.

Jau iš pat pirmų dienų jaun. kar. pradėjo vartytis ant turniko, lipti kopėčiomis ir kitais gimnastikos įrankiais. Tai rodo jų susidomėjimą sportu ir gimnastika.

Sutvarkytas rajonas. Mokyklos rajonas šio mėn. pradžioje apsėtas žolėmis ir išakėtas. Sužėlus žolėms bus visai geras ir nepanašus į pirmą kartą.

Be to, aplink rajoną eina spartus geležbetoninės tvoros tvėrimas.

J. p. Pr. Patašius.

Amerikos lietuviai kariai.

Brooklyn'o lietuvių legiono posto susirinkimas balandžio 12 d. nutarė, kad birželio mėn. jau galutinai būtų paruošti posto įstatai. Be to, nutarta, kad gegužės 2 d. ruošiamam šeimyniškam vakare užkandžiai turėtų būti vartojami tik Lietuvos skilandis. „Birutės“ saldainiai ir visi produktai pirkti tik iš lietuvių.

Taip pat iš šio susirinkimo buvo matyti, kad Amerikos lietuvių atsargos karių organizacijos glaudžiai bendradarbiauja su tokiomis pat Amerikos ukrainiečių organizacijomis—lanko vieni kitų rengiamus vakarus ir t. t. Pr. m. lapkričio 15 d. lietuviai atsargos kariai dalyvavo ukrainiečių atsargos karių protesto demonstracijoje prieš lenkus.

Šiomet kai kurie Amerikos kariuomenės (dar tebetarnaujantieji kariuomenė) lietuviai kariai išvyko arba vyks atostogų į Lietuvą.

Nutarė 1932 m. surengti Amerikos lietuvių karių ekspediciją į Lietuvą ir tik tokiais laivais, kurie tiesiog plaukia į Klaipėdą.

Sporto kronika

Lietuvos sunkumų kilnojimo ir bokso pirmenybės.

Gegužės mėn. 3 ir 4 d. Tilmanso salėje įvyko Lietuvos čempiono vardui įgyti sunkumų kilnojimo ir bokso pirmenybės. Pirmenybėse dalyvavo 50 atletų iš Kauno, Šiaulių, Kazlų Rūdos, ir kitų vietų.

Sunkumų kilnojime, plunksnos svory, pirmą vietą paėmė Ramanauskas (L D S Kaunas). Be to dar, jis vienintelis iš visų kilnotojų padidino Lietuvos rekordą iki 87,5 klgr. Buvusis Lietuvos rekordas buvo 86,5 klgr., laimėtas net 1928 m.

Lengvame svory pirmą vietą laimėjo Limantas (L. D. S. Kaunas). Jis per visus kėlimus iškėlė 237,5 klgr.

Vidutiniame svoryje nugalėtojas yra Vitonis (L D S Kaunas) (L D S Kaunas), per visus kėlimus iškėlęs 267,5 klgr.

Pussunkaus svorio kilnotojų nugalėtojas yra Bacevičius (L D S Kaunas). Bendrai jis iškėlė 275 klgr.

Sunkiame svory pirmą vietą laimėjo šiaurietis Smilgevičius. Jis per visus kėlimus iškėlė 280 klgr.

Musės svory bokso pirmenybes laimėjo Skirgaila (Kovas). Plunksnos svorio nugalėtojas Vimeris (Kovas). Antrą vietą plunksnos svoryje laimėjo Čepukaitis (L D S).

Lengvame svoryje pirmą vietą laimėjo Mironas jaunesnis, o antrą — Tarasevičius (abu L D S Kaunas).

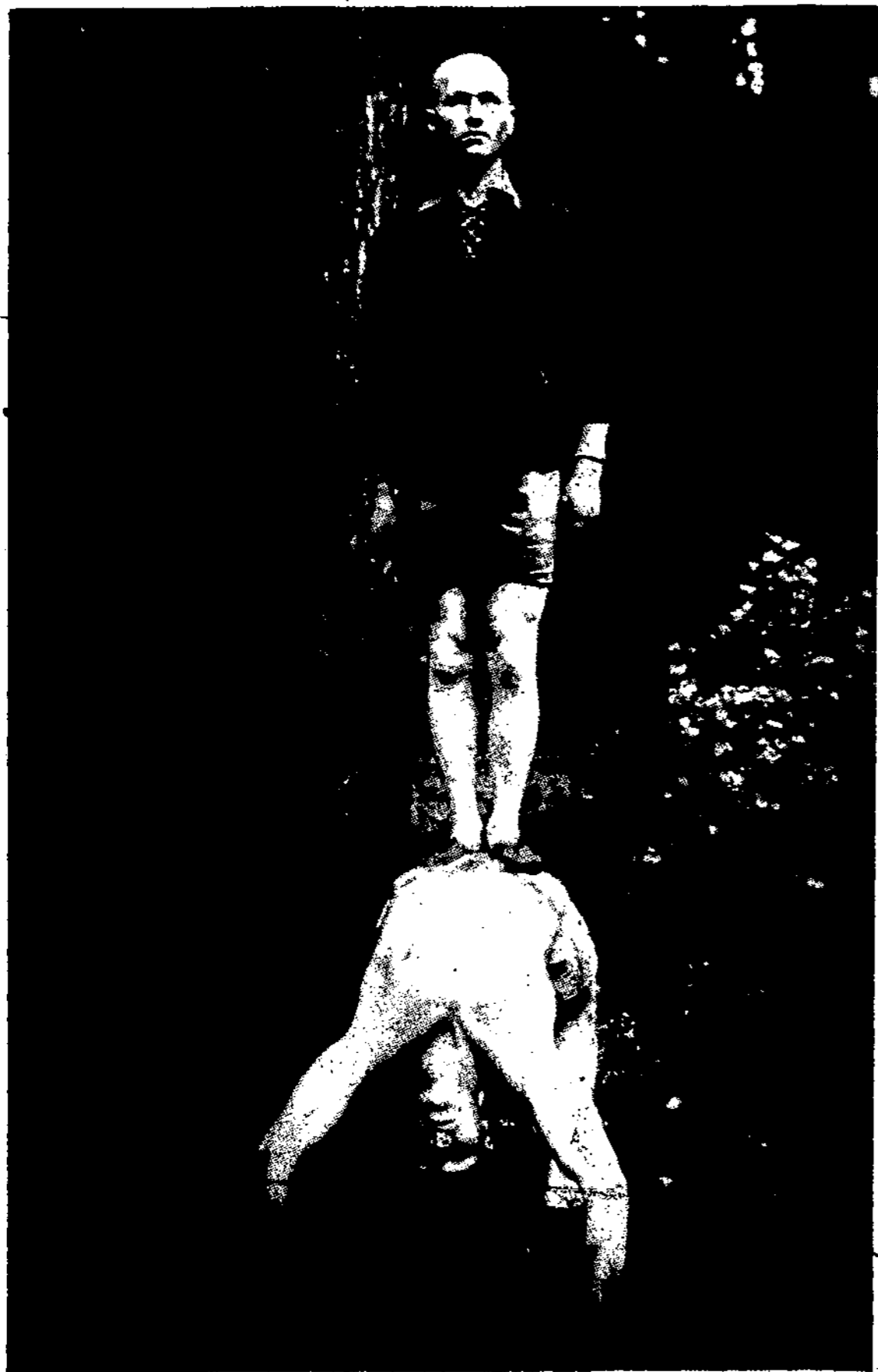
Pusvidutinio svorio nugalėtoju tapo Markevičius (L D S Kaunas). Antrą vietą laimėjo Stromas („Makabi“).

Vidutiniame svory pirmą vietą laimėjo Mironas vyresnis, antrą — Lincevičius (abu L D S Kaunas).

Pussunkiame svoryje pirmą vietą laimėjo Bagdonavičius, antrą — Kondratas (abu L D S Kaunas).

Sunkaus svorio bokso nugalėtojas Klimaitis (L D S Kaunas).

Vis kilnotojai ir boksininkai, laimėję pirmas vietas, gavo daug brangių dovanų — taurelių, statulėlių, laikrodžių ir

Sporto mėgėjai.

Palinausko foto.

t. t. Kilnotojai ir boksininkai, laimėję antras vietas, buvo apdovanoti gražiais žetonais.

Be to, dar reikia paminėti, kad plunksnos svorio sunkumų kilnotojas Ramanauskas, (L D S), išstūmęs 87,5 klgr. ir tuo būdu pasiekęs naują Lietuvos rekordą, gavo pereinamąją dovaną — statulą.

Iš boksininkų tarpo, komisijos nutarimu, geriausią techniką parodė Markevičius už ką ir jis gavo dovaną.

Šiose pirmenybėse kuo ne visas kilnojimo ir bokso visuose svoriuose pirmąsias vietas paėmė L D S klubas. Per Markevičių, kaip to klubo pirmininką, už tai jam buvo įteikta brangi dovana.

Alf. V-kas.

Žaibo turnyras. Gegužės 10 d. Kaune įvyko žaibo futbolo turnyras kuriame dalyvavo keturios aukšt. lygos komandos. Turnyras pasibaigė LFLS laimėjimu, kuri finale susitiko su „Kovu“ ir laimėjo 3:1. Rungtynės tarp „Kovo“ ir „Tauro“ pasibaigė 1:0 ir tarp LFLS—LGSF 2:1.

LFLS už pirmą vietą ir „Kovas“ už antą gavo dovanas.

Apygardinės futbolo rungtynės. Gegužės 16 ir 17 d. d. Kaune įvyks K. uno, Klaipėdos, Šiaulių ir Suvaikijos futbolo apygardų futbolo turnyras. Kiekviena apygarda išstato savo geriausiąsias jėgas. Ypač tenka laukti įtomių rungtynių tarp Kauno ir Klaipėdos apygardų, kurios turi stipriausiasias futbolo jėgas ir „žvaigždes“.

Bėgimą per miestą, kurį buvo suruošęs Akademinis sporto klubas, laimėjo stud. Kijauskas.

Nežinia dėl kurių priežasčių į startą atvyko vos 3 dalyviai, kurie ir sudarė visą „bėgimą“.

K. S. S. Lyga nugalėjo Spielvereiningung A Lyga 4:3 (2:2).

Gegužės 3 d. buvo K S S rungtynės su Spielv. Žmonių prisirinko pilnas stadionas. Iš pradžių žaidimas tuoj persimeta prie K. S. S. vartų, bet beka išlygina ir trečioje minutėje krinta Vilimavičiaus I įmuštas golas į Spielv. vartus.

Žaidimas nuolat persimeta į vieną arba į kitą pusę. Komandų stiprumas beveik vienodas. Pirmas puslaikis baigiamas lygiomis. Antrą puslaikį K. S. S. energingai puola priešą ir rezultatus padidina, bet Spielv. vėl išlygina. K. S. S. pagreitina tempą ir laimi. K. S. S. turi lygiai tokią pat techniką, kaip ir Spielvereiningung, tik visas trūkumas, kad K S S nesilaiko savo vietų. Tuos trūkumus išlyginus, K. S. S. galėtų su daug pavojingesniu priešų grumtis.

K. S. S. I nugalėjo Freja I 9:2

Čia Freja pasirodė visiškai silpna ir beveik netinkanti tai klasei.

K. S. S. I jun. nugalėjo Semin. Sp. V. 9:1.

Kaip matyti šiais metais K. S. S. labai aukštai stovi.

Pirmieji svečiai iš užsienio. „Makabi“ sudarė sutartis su keliomis užsienio futbolo komandomis, kurios atvyks šią vasarą į Kauną. Pereitais metais viešėjusi Kaune „Club Francais“ (su Kauno rinktine „C. F.“ sužaidė lygiomis — 2:2) atvyks ir šiemet ir per Sekmines gegužės mėn. 24 ir 25 d. d. rungsis su „Makabi“ ir Lietuvos rinktine. Berlyno sporto klubas „Preussen“ žais su „Makabi“ gegužės 31 d. Bohemijos meisteris (Čekoslovakija) „Hradec Kralove“ žais birželio 27 ir 28 d. d. su „Makabi“ ir dar vienu Kauno klubu. Liepos mėn. pabaigoj atvyks Austrijos mėgėjų meisteris „Crisetter“. Jis rungsis 3 kartus.

Dviraičiai iš Varšuvos į Paryžų. Lenkų sporto klubo „Legja“ dviratininkų sekcija savo nariams rengia ekskursiją į Paryžiaus kolonialinę parodą.

Tarptautinės arklių lenktynės. Balandžio mėn. 18 — 28 d. d. Nicoj įvyko tarptautinės arklių lenktynės, dalyvaujant Lenkijos, Belgijos, Rumunijos, Ispanijos, Portugalijos, Prancūzijos, Italijos ir Šveicarijos karininkams. Pirmas vietas laimėjo Italijos, Rumunijos, Prancūzijos ir Šveicarijos karininkai. Lenkai laimėjo dvi antras, vieną ketvirtą ir dvi šeštas vietas.

Lenkijos kariuomenės arklių lenktynės pirmenybės šiais metais liepos mėn. įvyks Vilniuje.

Olimpiados belaukiant. Visose valstybėse smarkiai ruošiamasi prie būsimos olimpiados Los Angelos. Visų šalių sporto vadovybės labiausiai rūpinasi finansų reikalais. Nors amerikiečiai žada finansiniai paremti kelionę, bet vienam sportininkui-dalyviui nuvykti prie Ramiojo vandenyno krantų reikalinga mažiausiai 5000 litų.

Olimpiniam komitetui buvo pasiūlyta neleisti šioj olimpiadoj dalyvauti moterims, tačiau tas sumanymas atmetas ir moterys, kaip ir kitose olimpiadose, dalyvaus. Tačiau vietoj to dalyvaujančios valstybės turės sumažinti individualioj konkurencijoj dalyvių skaičių iki 3 (be atsarginio). Iki šiol buvo galima išstatyti 4.

Įs Šaulių gyvenimą

Panevėžio šaulių 2 būrio šventė.

Gegužės m. 3 d. įvyko dviguba Panevėžio šaulių 2 būrio šventė: 2 metų sukakties minėjimas ir būrio vėliavos pašventinimas.

10 val. ryto išsirikiavę būrio šauliai nužygiavo į gulos bažnyčion pamaldų išklaudyti.

Po pamaldų gen. leit. Tamašauskas iškilmingai įteikė būriui vėliavą. Po to įvyko paradas. Po visų iškilmių šaulių teatre įvyko iškilmingas posėdis, kuriame teikėsi dalyvauti ir aukštieji viršininkai.

Gen. Tamašauskas (X) įteikia vėliavą. (Patamsio foto)

Posėdį atidarė būrio valdybos narys p. Mičiulis. Trumpai taręs keletą žodžių, pakvietė į garbės prezidiumą gen. leit. Tamašauską, apskr. komendantą pulk. leit. Andrašūną, XII šaulių rinktinės valdybos pirmininką p. Chodakauską ir p. Stasiūniene.

Sios šventės proga pirmasis sveikino panevėžiečių mylimas p. generolas Tamašauskas. Savo turiningoje kalboje apibūdino šaulių organizacijos reikšmę kariniu ir kultūriniu atžvilgiu. Toliau sveikino XII šaulių rinktinės valdybos, Savanorių Kūrėjų S-gos Panevėžio skyriaus ir Panevėžio visuomenės vardu — miesto burmistras ats. maj. p. Chodakauskas; Ukmergės šaulių vardu — šaulė p. Stasiūnienė ir kiti vietiniai šaulių būriai.

P. Mičiulis padarė trumpą per šiuos metus būrio nuveiktų darbų apžvalgą. Šiais metais būrys įsigijo savo dudų orkestrą, kuris yra vedamas p. Šlekio. Yra įsteigtas šaulių klubas, prie jo veikia stalo tenisas „ping-pong“, Netrukus atidaroma būrio skaitykla — biblioteka.

Sąryšy su vėliavos pašventinimu, XII šaulių rinktinės pirmininkas p. Chodakauskas prisaikdino visus būrio šaulius.

Vakare įvyko šeimyniška arbatėlė ir šokiai, kur dalyvavo ir aukštieji viršininkai.

Vikrutis.

Panevėžio šaulių ugniagesių k-dos sueiga.

Balandžio m. 28 d. buvo XII šaulių rinktinės ugniagesių k-dos narių sueiga. Naujai įstojusieji nariai priėmė priesaiką. Buvo aptarti kai kurie reikalai. Kas ketvirtadienis yra daromi ugniagesių pratimai. Sueigoje buvo priimta sąmata šiemetams.

Komanda yra įsisteigusi 1930 m., bet faktinas jos veikimas pasireiškė tik šiais metais. Pirmoje eilėje manoma įsigyti kaskes ir diržus su kirvukais.

Vikrutis.

Pagyrys.

Gegužės 5 d. buvo visuotinis Pagyrio šaulių būrio susirinkimas. Susirinkime vilnietis mokytojas laikė paskaitą apie okupuoto Vilniaus krašto lietuvių kultūrinį gyvenimą.

Nutarta dar gausingiau dalyvauti birželio mėn. būsimoje rinktinės šventėje Ukmergėje. Daugelis šaulių iki to laiko pasižadėjo įsigyti uniformą, taip pat nutarta visiems mirusiems šauliams ir savanoriams — kūrėjams, kiekvienam atskirai, pastatyti paminklus — kryžius, (karių paminklų pavyzdžiu) ir šiaip kapus gražiai sutvarkyti: tam tikslui išrinkta komisija iš šaulių K. Glebavičiaus, K. Railos ir A. Vaičiūno.

Būryje jau veikia ugniagesių komanda.

Nutarta būrio namų statymui ir mirusių šaulių paminklams per vasarą rinkti aukas, daryti rinkliavas, gegužynes, vakarus ir t. t.

Vokiečių kariuomenės jėgos.

Prancūzų laikraščių pranešimu, vokiečių kariuomenės jėgos nėra taip silpnos, kaip jie nuolat šaukia, kaltindami Versalės sutartį. Pagal sakytą sutartį jie turi 100.000 tikrosios tarnybos karių ir 185.000 apsaugos policijos, kuri taip pat faktiškai yra kariuomenė. Be to, yra grynai kariškų organizacijų kaip Stahlhelm ir k.

Paskutinių 5 m. valstybės biudžete buvo numatytos išlaidos kasmet po 55.000 šautuvų įsigyti (vienam šautuvui 110 markių). 1926 m. iš karto buvo užsakyta 275.000 šautuvų. Taigi su Versalės sutarties leistais 102.000 šautuvais dabar vokiečiai turi 397.000 šautuvų, kurių visiškai pakanka 40 divizijų apginkluoti. 1926-1930 m. buvo numatytos išlaidos 1841 patrankai įsigyti. Vadinasi, vokiečiai turi ir artilerijos 40 divizijų. Kulkosvaidžių jie turi net 80 divizijų. Be Versalės sutarties leistų 20.000 kulkosvaidžių, jie per paskutinį penkmetį įsigijo dar 16.000.

Taip pat sparčiai statomi karo laivai. 1931-1936 m. numatyta pastatyti: 3 kreiserius (po 10.000 tonų), 4 eskadros minų laivus, 5 minų laivus, 5 greituosius motorinius laivus ir 1 mokomąjį laivą. Versalės sutartis draudžia vokiečiams turėti nardomųjų laivų. Bet prancūzai tvirtina, kad vokiečiai savo nardomuosius laivus stato Sovietų Rusijos dokuose. Tie laivai skaitomi rusų tarnyboje, bet jų vadovybė priklauso vokiečių vyriausybei.

Čekoslovakijos ginklų eksportas.

Vieno vokiečių laikraščio pranešimu, Čekoslovakija iki 1930 m. pabaigos išvežė į užsienius ginklų: į Rumuniją — 65.000 šautuvų, 30.000 kulkosvaidžių 200 patrankų, 200.000 sviedinių, 500.000 dujokaukių ir 100 lėktuvų; į Lenkiją — 500 patrankų, 10.000 kulkosvaidžių ir 20 lėktuvų; į Suomiją ir Pabaltijo valstybes — 100 patrankų, 100.000 sviedinių ir 16 lėktuvų; į Graikiją — 40.000 šautuvų, 300 patrankų, 275.000 sviedinių ir 12 lėktuvų; į Turkiją — 150 patrankų, 50.000 šautuvų ir daug municijos; į Persiją — 100.000 šautuvų ir 6000 kulkosvaidžių; į Kiniją — 200.000 šautuvų; į Meksiką — 11.500 kulkosvaidžių; į Argentiną — 120 patrankų ir įvairios karo medžiagos. Be to, Čekoslovakijos ginklų dirbtuvės dirba ginklus ir karo medžiagas Šveicarijai, Ispanijai, Bulgarijai ir Salvadorui.

Maskvoje statomi „karo chemijos namai“.

Osoviachimo centro valdyba nutarė šiemet pradėti statyti Maskvoje „Karo chemijos namus“. Tam reikalui šių metų biudžete numatyta 400.000 rublių. Be Osoviachimo, prie šių namų statymo prisideda apie 100 įstaigų ir organizacijų, kurios yra susiję su karo chemija arba chemijos pramone. „Karo chemijos namai“ turės šiuos skyrius: valstybės ūkio chemizacija, valstybės chemiška apsauga, chemijos muziejus, laboratorijos ir dirbtuvės mokslininkams ir išradėjams. Vėliau bus įsteigti ir kitoki skyriai.

Nauji traktoriai.

Neseniai anglų karo ministerijos ekspertai išbandė naujos konstrukcijos Vikkers — Armstrong traktorių, kuris pritaikintas lauko artilerijai vežti. Naujasis traktorius sveria 2 tonas, ilgis 3,5 m., plotis — 1,9 m., aukštis — 1,2 m., variklis — 56 arklių jėgų, greitis — iki 48 km. per val., į kalną gali važiuoti iki 45°, pereina griovius 1,5 m. pločio ir 0,75 cm. gylio; 5 1/2 val. reikėjo 86 literių degamosios medžiagos.

Naujas tankas.

Amerikos kariuomenėje pradėta vartoti nauji, vidutiniški tankai.

Naujasis tankas sveria 15 tonų, greitis — iki 35 km. per val., ginkluotas pusiauautomatiškomis patrankomis ir kulkosvaidžiais, variklis — 300 arklių jėgų, 12 cilindrių, su vandens aušintuvu. Jame telpa 4 žm. Šis tankas lengvesnis už vidutinišką tanką senojo tipo (tas sveria 23 tonas).

Cirko stebuklai.

Š. m. gegužės mėn. 7 ir 8 d. d. Kauno įguloje esantieji kareiviai buvo vedami į cirką.

Buvom cirko aplankyti,
O atrodo, pasakysiu —
Palapinė. Erdvi vieta,
Visur suolų daug pridėta,
Viduryje smėlio aikštė —
Tai vaidinimui — jau aišku.
Mes visi, užėmę vietas,
Laukėme „mandrybių svieta“.
Ir... sulaukėme. Užgrojo.
Vikrūs raiteliai įjojo
Ant arkliuko gražaus juodo,
Kurs tikrai stebuklus rodo...
Pas mūs raitelių matyti
Teko daug arklių mokyti,
Bet tokių, kaip cirkas turi
(Duodu jums nukirst liežuvį),
Jei surastumėt bent vieną
Kurs pašoktų jums šiandieną
Nors valsiuką kokį menką
Ir tada sakyč' užtenka!...
Ogi cirke net „fokstrota“,
Pagal muziką pašoka...

(Nepaklausiau, gal kalbėti
Gali, kartais, jie mokėti).
O paskui dramblius įvare
Jie taip pat stebuklus darė...
O jų svoris tai nemažas...
(Čia prašneko man Ragaža)
— Tai, sakau, brolyt Bindosis,
Tų dramblių lyg triūbos nosys,
Patys — mūrai kojos — rąstai...
Kažkokiais juos gauda sląstais?
Štai, žiūrėk, ką sugalvojo —
Lyg naujokai stato koją:
Viens, du, trys... Stebuklus daro!
O, kad jie kur nors į dvarą
Vietoj traktorių pakliūtų
Milžiniška jėga būtų
Jam desetko plūgų mažai —
Baisiai stebisi Ragaža.
O po to, kupranugarius
Į areną tris atvarė.
Sutvėrimai gana keisti,
O, kad juos pas mus užveisti,
Sako: baisiai sparčiai bėga
Ir nedaug visai suėda,
O be vandens išlaiko
Gal daugiau savaitės laiko.

— Kaip manai, brolyt Bakinis, —
Girdžiu šnekasi grandiniai, —
Jei kupranugarius duotų
Mūs' gusarams taip pajoti?
Tai būt' raiteliai oi, oi, oi!
(Jie abu nusišypsojo).
Dar be to, parodė žvėris
(Kai kas durtuvo net stvėrės,
Nors jie buvo aptvaroje):
Liutus, tigrus... Išsižioję
Staugia, dantimis kalena,
Iš piktumo tartum stena.
Prižiūrėtojo botago,
Ar kuomet jis šakėm bado
Šiek tiek bijo, ausim glausto
Pasipriešinę paklauso.
Dar ten matėm zebra gražų,
Asiliuką (gudrų!) mažą,
Juokdarių, džionglierių — kinų,
Keletą drąsių vaikinų...
Žodžiu, daug stebuklų buvo,
Nesuglaudus juos į krūvą
Daug kalbėti šičia tektų
Net ir vietos neužtektų.

Benerumša.

Iš žymių pažino.

Kiekvienas kareivis turi orientuotis iš žymių.

Kareivis Baronka: — Paskolink, senel tribušoniką.

Senis Mikas: — O iš kur tu žinai, kad aš turiu tribušoniką?

Kareivis Baronka: — Iš tavo nosies matyti.

Atsakė.

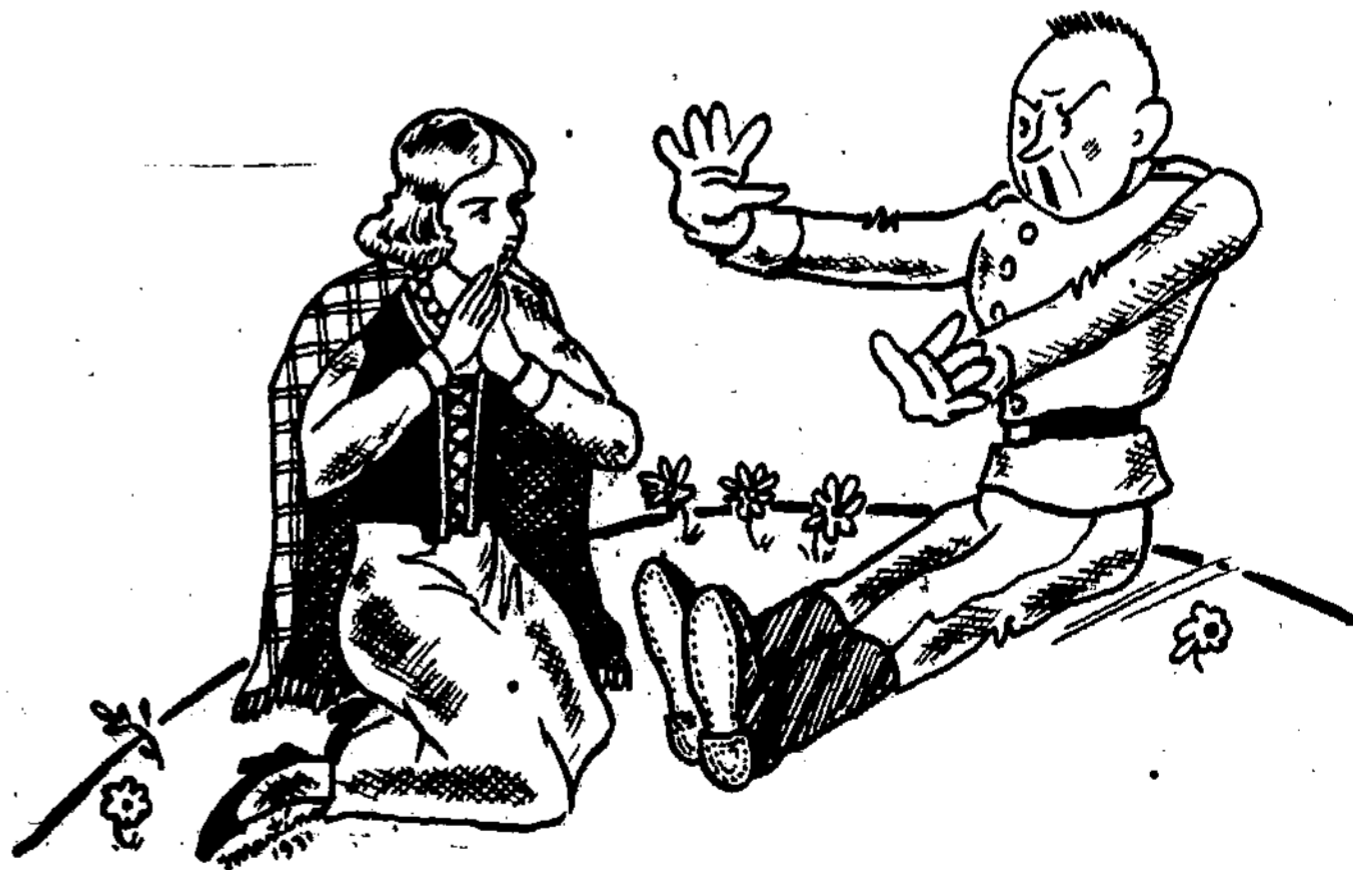
N. kuopos viršila, per švietimo pamoką, aiškina:
— Oras, vanduo, šviesa reikalingiausia, be ko žmogus negalėtų gyventi. Gal jūs dar ką žinot?

— Duona, košė, mėsa, — atkirto naujokas Bumbutis.

B.

Statuto įtakoje.

Karys klauso tik karo valdžios.
(Vid. statuto § 84).

Onute: — Mielas Joneli, klausyk, pabučiuok mane nors kartą!..

Jonas: — Oi, Onute negaliu laužyti vidaus statuto, nes aš klausau tik karo valdžios.

Higienos pamokoj.

Gydytojas: — Pasakyk man, Nykštukai, kas tai yra štabas?

Naujokas: — Pone gydytojau, štabas yra namas, kuriame randasi pulko vadas, adjutantės ir daug raštininkų.

Mėčius.

Kariuomenės leidiniai.

Pėstininkų mokymas. Vyr. št. sp. ir švt. skyriaus leidinys. Kaunas, 1931 m. 237 psl.

Ši knyga yra hektografuota. Ji susideda iš dviejų dalių: I. Įžanginė dalis II. Eilinio kareivio rengimas kautynėms.

Knygoje metodiškai nurodomas mokymo pagrindas ir smulkiai išdėstoma visa mokymo medžiaga bei užsiėmimų tvarka. Visi kareivių instruktoriai bei vadovai tikrai džiaugsis susilaukę šito vadovėlio.

Nauji leidiniai.

Vairas 5, nr. „Vairo“ tobulėjimu ir pažanga tikrai turėtų džiaugtis kiekvienas lietuvis inteligentas. Tasai džiaugsmas turėtų būti ne pasyvus, bet aktyvus — gyvai domintis ir skaitant patį žurnalą. O susidomėti ir pasiskaityti tikrai yra ko. Žurnalas ne tik storokas (160 psl.), bet turiningas. Visa medžiaga labai aktuali — šių dienų mūsų gyvenimo gyvieji reikalai ir skauduliai.

Straipsnyje (Iz. Tamošaičio) „Mūsų gyvenamas laikas ir auklėjimo uždaviniai“ labai ryškiai ir nuosekliai vaizduojamas dabartinis žmogus, arba nusakoma jo prigimtis, tipas. Prof. M. Račkauskas gal pirmą kartą mūsų spaudoje savo straipsniu („Aukštesniosios mokyklos mokymo bei auklėjimo trūkumai“) taip atvirai ir giliai paliečia visų mūsų mokyklų trūkumų pagrindą, kurio priežasčių visų pirmaisiai reikia ieškoti mūsų pačiuose.

Labai įdomus Herbačiauskio ir kurybos apibūdinimas — „Herbačiauskas ir Setonas“. Verti dėmesio kalbos dalykai, kur iškeliami laikraštinės kalbos trūkumai. Likusią dalį sudaro plati kultūros apžvalga.

J. Gvildys. Jaunimo blaivinimas per mokyklą. L. K. blaivybės d-jos leidinys. Kaunas 1931 m. 24 pusl. Kaina 50 ct.

Margutis. 4 nr. Amerikos lietuvių juokų laikraštis.

P. K. Karg. Mažoji paslaptis. Vertė A. Mikonis. Marijonų leidinys. Marijampolė. 1921 m. 75 psl. Kaina 50 ct.

Žemės ūkis 4 nr. Žemės ūkio mokslo žurnalas.

Dr. Šeštokas—Margelis. Gonorėja („triperis“). Labiausiai paplitusi veneros liga. Išleido „Spaudos Fondas“. Kaunas, 1931 m. 167 psl. Kaina 3 lt.

Naujoji Vaidilutė 4 nr. Moterų inteligencijų mėn. žurnalas.

Vadovė 2 nr. Neperiodinis skaučių vadovių laikraštis.

Lietuvos ugniagesių žinynas. Kaunas, Lietuvos ugniagesių organizacijų sąjunga, 1931. 232 pusl. Kaina 1 lt.

Naujas leidinys yra stambiausias po D. Siemaškos „Gaisrų gesinimo taktikos“ — mūsų ugniagesių mažosios enciklopedijos. „Žinynas“ stengiasi papildyti „Taktikoje“ praleistą. Įdėtas pilnas Lietuvos ugniagesių k-dų sąrašas, kariuom. komandose pažymėti visi vadai, iki skyriaus v-ko. Yra Lietuvos ir ugniagesių himnai (gerai padarė redakcija įdėjus ir vokiškus „himnų vertimus, tai naudinga kai kuriems Kl. kr. ugniagesiams ir užsieniečiams). Duota keletas lentelių — matų, elektros vieneto, judėjimo ir kelių ženklai. Statuto skyriuje visa eilė reikalingų statutų ir instrukcijų. Duota ir praktiškų patarimų: kaip bandyti rankinį siurbį, kaip užlaikyti siurbį, žarnas, dujokaukes, kaip vartoti gesintuvus, higienos patarimų, parašyta apie arklį priežiūrą. Pabaigoj dar 10 puslapelių ugniagesiams registruoti (svarbu visiems viršininkams!). Yra ir trūkumų: spaudos darbas atliktas gan prastai, daugybė klaidų (pav. „Suvalkų apskritis — lenkų okupuotas“). Ypač daug klaidų statutuose ir instrukcijose; matyti, kad jos nebuvo kalbinto peržiūretos. Tačiau ugniagesiams, kurie pratę daugiau dirbti su kirviu, negu su plunksna, tai galima būtų ir dovanoti.

Knygutė kaštuoja tik 1 lit.; ji buvo naudinga kiekvienam kariui — ugniagesiui, ypač tiems, kam tenka pamokyti kitus ir vadovauti mokymo ir gaisro metu.

1. **Reklamų poetas.** S. Greijo 1 veiksmo komedija. Vertė P. Kubertas. „Švyturio“ bendrovės leidinys. Kaunas, 1931 m. Kaina 80 centų.

2. **Išdykėlė.** A. Plešiejevo 1 veiksmo komedija. Vertė Petras Kubertas. Pertvarkė ir pataisė J. St. „Švyturio“ bendrovės leidinys. Kaunas, 1931 m. Kaina 80 centų.

3. **Ūpo žmonės.** 1 veiksmo komedija. Vertė P. Kubertas. Pataisė J. St. „Švyturio“ bendrovės leidinys. Kaunas — Vytauto Didžiojo — 1930 m. Kaina 1 litas.

Visų trijų komedijėlių turinys — meilė, kliūtys ir vedybos. Veikėjų 4 — 6 žmonės. Šiaip mėgėjų vaidinimams jos tinkamos. Tačiau kareiviams vaidinti gal nevisai tinka, nes šių komedijėlių siužetai imti iš miestelėnų, inteligentų gyvenimo, ir todėl kareiviams nevisai bus suprantama veiksmo aplinkuma. Vertimo kalba gera.

J. Žmuidzinas. Pajūrio himnas. Kaunas, 1931 m. išleido „Spaudos Fondas“, 31 psl., kaina 2 lit. Viršelis pieštas H. Naruševičiūtės.

Šioje knygutėje vos 31 psl., bet jos tekstas prasideda tik 9 psl. Šiaip vis antraštės su vienu kitu žodžiu „pajavairinimui“. Skaitydami toliau įsitikinam, kad čia visiškai jokio „himno“ nėra, tik vieni paprasti Palangos vasarotojo kliedėjimai.

Autorius pradeda rašyti dienynu, minėdamas, kaip jis begulėdamas kopų smėly svajoją apie vieną senai pažįstamą rusę. Čia jam iš krūmų patirodo „vasara“. „Vasaros“ oda — gimtinė, plaukai — double alaus spalvos ir turi labai gražias, banguojančias krūtis. Toji moteris su autorium pasikalba, pabučiuoja jį ir vėl pasislepia krūmuose.

Nuo to buckio ir prasideda autoriaus svajojimai, kliedėjimai: „siela nugirsdavo jos juoką žemės viduriuos, okeano infuzorijų giesmė ir Kalifornijos paukščių gomury“.

Taip keistai autorius prasvajoja vasarą. Rudenį p. Žm. svajonės liūdnesnės. Jis žiūri į mirti besirengiančią gamtą ir labai nerimsta dėl jo sąžinėj „šappščiančių“ ir „kaip žalčiu besiraitančių“ atsiminimų...

Autorius, nors ir keistai svajoja, bet gamtą labai gyvai ir vaizdžiai vietomis aprašo. Štai rudens vakaro pradžios aprašymas:

„Krūmai užitraukia vienuolių suknes.

Viršūnės iškelia pakasynų vėliavas.

Ir nakties garai patraukia akis.

Tyla šilkiniais pūkais užkemša ausis.

Knygutėj, išskyrus kelis gamtos aprašymo posmelius, nieko pasigrožėtino.

I. J.

Aizsargs. Militari—zinatniskis un literariski sabiedriska menešraksts. 1931 m. 4 nr.

Šiamė numery, be kitų įvairių rašinių ir oficialiojo skyriaus, yra Latvijos aizsargų štabo organizacijos dalies viršininko A. Berzinio straipsnis apie aizsargų veikimą per 1930 m. ir Ditlebo Alnpekės (Ditleb von Alnpeke) eiliuotosios kronikos verimo pradžia. Ši kronika įdomi ir mums, nes čia labai dažnai minima Lietuva, lietuviai ir jų kovos su kalavininkų ordenu.

(Tęsinys iš 390 puslapio).

Latvių — lenkų bažnytinis ginčas.

„Jaunakas Zinas“ praneša apie latvių lenkų konflikta Ilūkštos bažnyčioje. Dekanas Velkme laikė bažnyčioj latviškas pamaldas. Į bažnyčią buvo atėję taip pat daug lenkų, kurie pamaldas pavertė triukšmingu susirinkimu. Kaip tik pasigirdo giesmės latvių kalba, lenkai pradėjo rėkti, šaukti ir, perrėkę latvius, giedojo lenkiškai. Latviai buvo priversti giedojimą nutraukti. Tas pasikartojė tiek kartų, kiek latviai buvo bandę giedojimą atnaujinti. Susijaudinę latviai, pagaliau išėjo iš bažnyčios. Moterys verkė. Pradėtas tardymas parodė, kad triukšmą sukėlė 27 asmenys, kurių tarpė taip pat buvo Ilūkštos lenkų draugijos valdybos nariai ir lenkų skautai. Byla atiduota teismui. Laikraščio pranešimu, lenkai pareiškė, kad tokie „kačių koncertai“ taip pat įvyks ateity, kol latviai iš „lenkų Dievo namo“ nebus išvyti. Laikraštis pastebi, kad latvių pamaldų trukdymas Ilūkštos bažnyčioje vyksta jau nuo praeitų metų gegužės mėn.

Estija draugauja su Lenkija.

Ziniomis iš Talino lenkų konstitucijos sukaktuvių proga ten įvyko iškilmingas estų lenkų vienybės draugijos posėdis. Posėdy didelę politinę kalbą pasakė draugijos garbės pirmininkas gen. Laidoneris. Jis nurodė, kad pasaulinės karo audros, pakeitusios Europos žemėlapi, išikūrusios naujos valstybės, bet jų susitvarkymas ir stabilizacija nelengvas uždavinys. Audra praėjusi, bet bangos politinėj jūroj dar nenūrimusios, ir niekas negalės pasakyti, ar jau prasidėjo tyla. Naujos valstybės negalinčios gyventi izoliacijoje ir joms reikia susiglausti. Karo atveju visoms Pabaltijo valstybėms susidarytų vienoda padėtis, ir, tai suprasdamos, jos turi siekti bendradarbiavimo. Tas siekimas kasdien darosi aiškesnis, nežiūrint į eilę esančių ir kylančių sunkumų. Savo kalbą gen. Laidoneris baigė nurodymu, kad estų lenkų santykiai darosi vis draugingesni, ir Estija esanti laiminga, kad neturi su Lenkija jokio ginčo. Iš šių kalbų mes matome, kad estai vis dar ieško lenkų draugystės.

Trys lėktuvų katastrofos Paryžiu.

Spaudos žiniomis, balandžio 30 d. Prancūzijoje įvyko 3 lėktuvų katastrofos. Ties Mont Elimar nukrito iš 200 metrų aukščio bombarduojamas lėktuvas. Lėktuvas visiškai sutriuškintas ir abu lakūnai užsimušę vietoje. Antra nelaimė įvyko Pontoise. Čia nusileisdamas lėktuvas apsivertė ir sudužo. Trečia nelaimė įvyko ties hidroplanų aerodromu Hyores. Karo hidroplanas nukrito iš 100 metrų aukščio į jūrą. Lakūnas išgelbėtas, bet lėktuvas paskendo.

Padėka.

Už surengimą išleistuvių, išvykstant man į atsargą, reiškiau širdingą padėką 2-jo pėst. pulko vadovybei, ryšių komandos viršininkui ir draugams—liktiniais viršiloms, puskarininkiams ir civiliams tarnautojams.
Viršila Bankauskas.

Galvosūkių 18 nr. sprendimas.

I. Mikas Kuainis — smuikininkas. II. Ina Konterskaitė — teatro kasininkė.

Gerai išsprendė šie asmens: 1) Vl. Kirkilas (2 p. p.); 2) v. p. A. Kelmelis (KKDD); 3) P. Budreika (KKDD); 4) M. Vitulskis (Ž. Šnč.); 5) v. p. J. Gudžiūnas (KPM); 6) v. p. J. Preibys (KPM); 7) asp. Č. Juknevičius (KM); 8) v. p. A. Jatkūnas (KPM); 9) V. Miliūnas (V); 10) A. Kotleris (3 p. d. št.); 11) v. p. K. Visackas (2 ŠAB); 12) ats. j. p. Br. Jasiūnas (P); 13) j. s. p. A. Bernotas (2 p. p.); 14) M. Arminienė (S); 15) J. Vilčinskis (V.); 16) St. Lukašius (Gžm.); 17) j. p. Pr. Patašius (K.P.M).

Galvosūkių 17 nr. sprendimu baigtas šis laimėjimų ratas. *Pirmą vietą laimėjo jaun. san. pusk. Antanas Bernotas (2 pėst. pulke). Antrą vietą: vyr. pusk. K. Visackas (2 šarvuotam auto būry), Vladas Kirkilas (2 pėst. pulke), ats. jaun. pusk. Bronius Jasiūnas (Panevėžy), M. Gudiniavičius (Šiauliuose) ir Antanas Kotleris (3 pėst. div. štabe). Trečią vietą: kar. asp. P. Jakulevičius (2 pėst. pulke), Povilas Sirgedas (Ž. Šančiuose), A. Marčiulionis (Kaune) ir Vytautas Milaševičius (Kaune). Iš viso šiame rate dalyvavo 55 sprendėjai. Iš jų 19 karių, kiti: mokytojai, moksleiviai, atsargos kariai, savanoriai kūrėjai, šauliai, skautai ir kt. Iš Kauno buvo 20 sprendėjų, o kiti iš provincijos.*

Dovanų knygomis gauna laimėję pirmas vietas: 1) jaun. san. pusk. A. Bernotas — Stefan Žeromski'o romaną „Pavasarejant“. Anatole France romano „Raudonoji lėlija“ I ir II tomą. E. M. Remarque romano „Kelias atgal“ I ir II tomą. Iš viso gauna 5 knygas; 2) vyr. pusk. K. Visackas—Jonišo „Nenuobodžiaukime“ ir V. Bičiūno „Varnalėšos“. 3) Vl. Kirkilas—Jonišo „Nenuobodžiaukime“ ir istorinės apysakos „Algimantas“ I ir II dalį; 4) ats. jaun. pusk. Br. Jasiūnas—Jonišo „Nenuobodžiaukime“ ir A. Merklio „Du garsingieji žemaičiai“; 5) M. Gudiniavičius—Jonišo „Nenuobodžiaukime“ ir Moris „Edisonas“; 6) A. Kotleris—Jonišo „Nenuobodžiaukime“, Juliaus Ginsbert'o „Gyvoji torpeda“ ir prof. dr. St. Novakovskio „Kapitonas Skotas“; 7) P. Jakulevičius—Vytauto Alanto „Artisto širdis“. 8) P. Sirgedas — Abdul-Kazim-Manzur'o (Firduso) „Rustemas ir Zorabas“; 9) A. Marčiulionis—E. Kaestner'o „Emilis ir jo žvalgai“; 10) V. Milaševičius—D. G. Mukerdži'o „Margakaklis“.

Kaip jau pastebėjote, šiame rate laimėję antrą vietą visi gavo p. Jonišo „Nenuobodžiaukime“. Šias savo knygutės p. Joniša, būdamas palankus kariuomenei, jos laikraščiu ir skaitytojams, specialiai paskyrė dovaną „Kario“ galvosūkių sprendėjams.

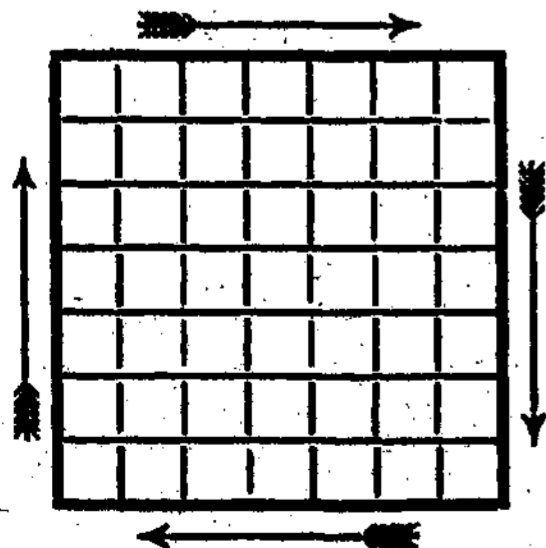
Kadangi šiame rate yra daug laimėjusių pirmąsias vietas, todėl dovanų teko po mažiau skirti.

Galvosūkių 18 nr. pradėtas naujas ratas.

A. Marčiulionio prašome skubiai atsiųsti savo pilną adresą dovanoms nusiųsti. Be to, primename, kad kiekvienas sprendėjas, siųsdamas į redakciją savo sprendimus, ant kiekvieno turi būtinai parašyti pilną savo adresą.

Galvosūkių 20 nr.

(vertinamas 1 tašk.)

Į duotąjį ketvirtainį įrašyti tokius žodžius (kiekvieną iš 7 raidžių), kad, skaitant rodyklėmis pažymėta kryptimi, t. y., viršutinę eilutę paprastai (iš kairės į dešinę), apatinę eilutę iš dešinės į kairę ir šonines pirmąją — iš viršaus į apačią, o antrąją — iš apačios į viršų, gautųsi vis tas pats — pirmoje eilutėje įrašytas — žodis, arba skaitant priešinga kryptimi — paskutinėje eilutėje įrašytas žodis.

Reikalinga įrašyti šios reikšmės žodžius:

1) Lietuvos miestelis, 2) Azijos kraštas, 3) Kauno kino pavadinimas, 4) Pasaulio dalis, 5) Galima visuomet išgirsti, stovint rikiuotėje, 6) dekoracinis augalas, 7) Paukštis, dažnai minimas lietuvių tautosakoje.
K. U.

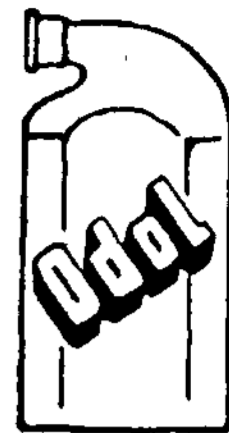
Burnos higienai ir dantų priežiūrai

vartokite tik tai

ODOL — dantų pasta

ODOL — dantų miltelius

ODOL — elexirą

Karių ir šaulių ugniagesių komandos

teperka gaisrines mašinas, motorinius ir rankinius siurblius ir kitus visus įrankius pas seniausios ir Lietuvoje žinomos vokiečių firmos

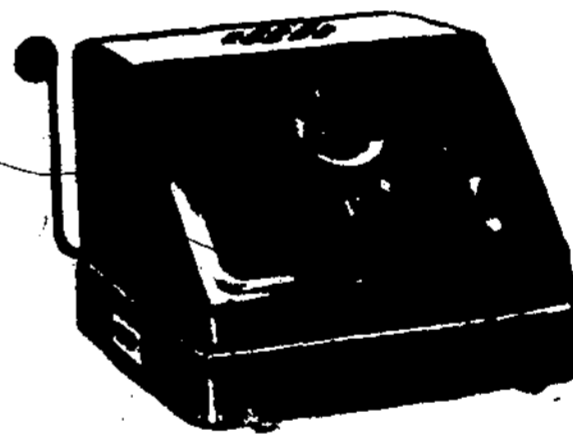
Herman Koebe, Luckenwalde b. Berlin
atstovą J. Šalmuką,

Kaunas, Kęstučio g-vė 10 nr. Telefonas 14-19.

Apie 40 motorinių ir apie 100 rankinių siurblių dirba Lietuvoje nuo 1917 metų

Rankiniai automatiškai gesintuvai, kuriais gesina kino filmas, degamuosius skystimus ir visokius gaisrus, yra plačiai vartojami Lietuvoje įvairių ministerijų ir privatiškose įstaigose.

— Geros mokėjimo sąlygos. Fabriko kainos. —

R A D I O
A P A R A T A I

firmos

„MENDE“ „TELEFUNKEN“
„PHILIPS“

Radio aparatų taisymas. Specialisto (inžinierio) patarimas. Akumuliatorių taisymas.

Muzikos ir radio namai

C. SCHÜTZE

Kaunas, Laisvės alėja 25

Jaunatvė visuomet nugali!

Jai palaikyti yra tik **viena priemonė:**

Fabrikos **FLORANCE Jaunystės muilas**

Jį vartodami, visuomet būsite **jauni, gražūs ir galingi!**
Saugokitės padirbimų!

Geriausiai aprūpinsi save ir vaikus, pasidėdamas pinigus

ŪKIO. BANKE

Turtas 15 milijonų litų. Moka aukštus nuošimčius. Ūkio Banką rasi kiekviename apskr. mieste.

Saugi vieta indėliams. Taupymo dėžutės. Visos bankinės operacijos.

LIETUVOS KOPERACIJOS BANKAS

Kaunas, Laisvės alėja 62. (Savi namai). Tel. 104, 746, 922

KELIAS: GROŽI: ir JAUNYSTE

Saugokitės padirbimų!

Padirbinėti galima tik pavadinimą, bet jokia būdu ne kokybę. Verčiau dar keletą centų, bet už tai turėsite pirmiausia ir geriausia

A. Mogilevskio ir sūnaus

Boro-Timolo muilas.

+

Jau parduodami bilietai

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus

Naujai XIX loterijai

Naudokitės proga!

Dar galima gauti „KARIO“ komplektą —
jubiliejinį 1930 — Vytauto Didžiojo — metų

Tik už 8 litus

Graži, didžiulė **1000** su viršum psl. knyga. Daugiau ne 1000 įdomių iliustracijų ir 52 dideli paveikslai.

Turiny daug svarbios, nesenstančios medžiagos

Čia randame tokius skyrius: 1. Vytautas Didysis ir jo sukaktis. 2. Vilnius. 3. Kariuomenės gyvenimas. 4. Karių švietimas, mokymas ir auklėjimas. 5. Biografijos ir nekrologai. 6. Karyba ir technika. 7. Kariai—savanoriai, šauliai ir skautai. 8. Kariškas jaunimo paruošimas ir mūsų mokyklos. 9. Istorija, legendos ir atsiminimai. 10. Sportas, fizinis kūno lavinimas, sveikata ir blaivybė. 11. Beletristika. 12. Eilėraščiai. 13. Feljetonai. 14. Svetimi kraštai, valstybės ir jų kariuomenės. 15. Juokai, anekdotai, karikatūros ir kiti.

Adresas: Kaunas, „Kario“ administracija.